

Chakoten

Dansk Militærhistorisk Selskab

Mærkedage i 2012

Chakoten bringer i årets første nummer årets militærhistoriske runde mærkedage.

400 år

11. februar 1612: Kampen ved Vitsjö. Svenskerne under kong Gustav Adolf, der havde gjort indfald i Gjønge Herred i Skåne, overrumpledtes af en dansk styrke under Anders Bille og led et blodigt nederlag. Kongen selv var i største livsfare og reddedes kun i sidste øjeblik.

Mindesten for slaget ved Vitsjö.

21. februar foregik træfningen ved Skællinge. Svenskerne overrumpledte og slog en dansk hærstyrke under Christian IV, som i sidste øjeblik reddede livet ved, at en af hans mænd overlod ham sin hest.

23. maj 1612: Elfsborgs erobring. Christian IV erobrede fæstningen Elfsborg efter forudgående belejring og bombardement.

31. august 1612: Flåde på 36 skibe under kommando af kong Christian IV stod ind i Stockholms skærgård til Vaxholm og blokerede byen og den svenske flåde indtil den 8. september.

300 år

8. september 1712: Fæstningen Stade i den svenske besiddelse Bremen erobredes. Efter at det danske belejningskorps under general Scholten havde stormet og erobret flere skanser og udenværker, overgav kommandanten, generalmajor Stackelberg, fæstningen med den tiloversblevne besætning, ca. 900 mand, der blev krigsfanger.

20. december 1712: Slaget ved Gadebusch. En svensk hær på ca. 17.000 mand under Magnus

Slaget ved Gadebusch 1712.

Stenbock besejrede general Scholten med en dansk hær på 11.500 mand og 3.200 saksiske ryttere. Danskerne mistede ca. 2.500 døde og sårede samt 3.000 fanger. Svenskernes tab blev angivet til ca. 1.600 døde og sårede. Under selve slaget og den derpå følgende retræte kæmpede følgende danske afdelinger med særlig tapperhed: Grenaderkorpset, Garden til Fods (senere Den kgl. Livgarde), Marineregimentet (senere Bornholms Værn), 1. Danske Infanteri-Regiment (senere Dronningens Livregiment) og Viborgske nationale Regiment samt 2. nationale fynske Rytterregiment (senere Jyske Dragonregiment).

250 år

10. februar 1762: Moltkes Husarregiment (senere Gardehusarregimentet) oprettedes.

Moltkes Frihusarer, 1762.

100 år

25. april 1912: Sandholmlejren åbnede sine porte for de første indkvarteringer.

2. juli 1912: Hæren fik sin første flyvemaskine, skænket af kaptajn Grut, hvilket gav anledning til oprettelse af Hærens Flyveskole.

De to første militære fly i Danmark. I luften en B&S monoplan fra B&W værkstederne. På jorden en Maurice Farmann konstruktion.

50 år

2. maj 1962: Luftværnsafdeling nedlagdes i forbindelse med NIKE luftværnsraketsystemets overførsel til Flyvevåbnet.

2. juli 1962: Flyvevåbnet (Luftværnsgruppen med domicil i Avedørelejren indtil Flyvestation Skalsstrup var færdigbygget) overtog ansvaret for NIKE-afdelingerne.

Kilde: "Hærens mærkedage" udgivet af Hærens Operative Kommando 2008. Redaktion: Hærens Militærhistoriske Arbejder ved oberstløjtnant C.S. Volden.

Forsvarets Bibliotek digitaliserer kort og billeder

Af Simon K. Bering Papoušek
Daglig leder, Forsvarets Bibliotek

Foto fra kampene ved Flanderns kyst. Marineinfanterister bringer et maskingevær i stilling. Tysk propagandafoto fra 1. verdenskrig.

Forsvarets Bibliotek i Kastellet har rundet 35.000 billeder i sin billeddatabase. Og flere er på vej ...

I 2005 igangsatte Marinens Bibliotek et omfattende arbejde med at få digitaliseret dele af bibliotekets enorme samling af billeder af maritim karakter, der skulle gøres tilgængelig ved indskanning.

Dette arbejde fortsatte efter de tre værnslbiblioteker i 2009-2010 blev til Forsvarets Bibliotek. Her kom Det Kongelige Garnisonsbiblioteks kortsamling også i scannerens søgelys. Således er vi ved at indskanne Garnisonsbibliotekets samling af gamle kort, der styk for styk bliver lagt i billeddatabasen på bibliotekets hjemmeside www.fbib.dk. Herfra er der adgang til tusindvis af billeder, hvor der også er detaljeret vejledning til bestilling, priser og søgefaciliteter.

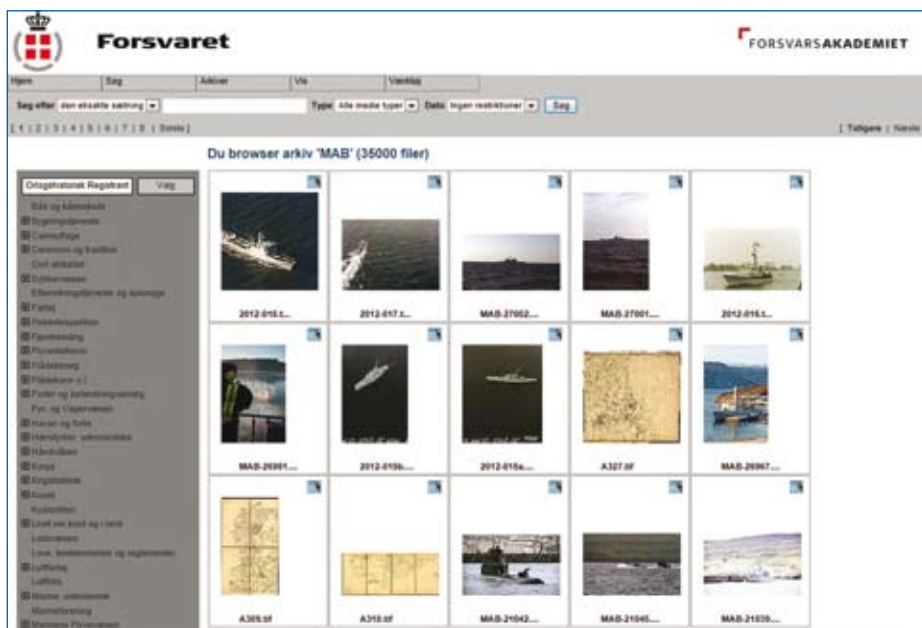
Formålet med digitaliseringen er at øge

kendskabet til bibliotekets foto-, kort- og billedsamling og at gøre samlingen lettere tilgængelig end hidtil.

En af hovedaktørerne bag initiativet er marinehistoriker Søren Nørby, der med sit indgående kendskab til dansk flådehistorie og dansk forsvarshistorie i almindelighed står for at udvælge, hvilket materiale der skal skannes samt den efterfølgende indeksering. Projektet arbejder ud fra nogle enkle udvælgelseskriterier: Alle fotos, kort og billeder med historisk værdi skannes ind. Samtidig bliver originalerne pakket om i syrefri konvolutter, så de bevares for eftertiden.

Hvis man sidder inde med fotos af historisk værdi, og som man mener kan have interesse for samlingen, hører biblioteket gerne om det.

Gå ind på www.fbib.dk og klik på feltet til højre "Forsvarets Biblioteks Digitale Fotoarkiv" og skriv for eksempel Krigshistorie i søgefeltet.

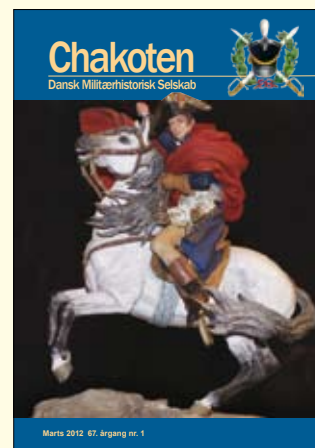

Forsvarets Biblioteks hjemmeside har nu en fyldig billeddatabase, der ser sådan ud.

Chakoten

INDHOLD

- 2 Militære mærkedage 2012.
- 4 Mandskab til Sikringsstyrelsen og Siden sidst.
- 5 Siden sidst: Stor aktivitet ved julemødet.
- 9 Fanekommando.
- 10 Jens Kristian Boll: Arnhem – en bro for langt eller for langt fra broen?.
- 14 Ole Thureholm: Nassauere i felttoget 1815.
- 20 Generalforsamling 11. april 2012.
- 22 Højberg plancher – nu på postkort.
- 23 Udstilling: Opbrug og borgerkrig 1848-1851.
- 24 Boganmeldelse: Ældre norske uniformer.
- 25 Boganmeldelse: Den amerikanske borgerkrig.
- 26 Mødekalender 2012.

Forsiden.
Figur fra årskonkurrencen udført af John Winther Hansen, Napoleon over Alperne.
Foto: Finn Hillmose.

Danmark i koalitionskrige

■ Kjeld Galster, der er medarbejder ved Forsvarsakademiets Center for Militærhistorie, gæstede i februar Selskabet for at fortælle om koalitionskrige gennem historien. Han fortalte om de forhold, der karakteriserer koalitionskrige.

Han belyste emnet ved at lade anden del af foredraget handle om krigen i Irland 1689-91.

Den danske konge, Christian 5.s hær stod uvirksom i Danmark, og da England indledte et felttog i Irland i 1690, tilbød den danske konge sin hær.

Baggrunden for felttoget var en strid om religion i England. Den engelske konge, den katolske James, var flygtet til Frankrig, og protestanterne i England inviterede den hollandske Willem af Oranje til at overtage tronen. Det gjorde han som kong William 3. Han forenede de engelske og de hollandske hærstyrker, og da James på ny rykkede ind i England, blev det startskuddet til felttoget i Irland, hvor James' styrker kæmpede mod koalitionen under ledelse af Württemberg og Marlborough.

Med i koalitionen var altså danske styrker, og Kjeld Galster fortalte levende og med kort og fotografier af våben og lokaliteter i Irland om deres fremrykning ned gennem Irland, om deres positioner og de slag, de deltog i. Han fremhævede blandt andet, at de danske soldater var godt organiseret og udrustet med tidens bedste våben.

Kjeld Galster udsender til foråret en bog om emnet, "Danish troops in the Williamite army, 1689-91", og han planlægger desuden at udgive yderligere to bind, der belyser emnet koalitionskrige. Den nye bog kan købes på netbutikken Amazon.co.uk. *H.D.*

Mandskab til Sikringsstyrken

■ Ærlige og gode danske mænd (alder og stand er underordnet) søges til aktiv tjeneste i mobiliseringsenheder af een dags varighed den 30. september 2012, som kanonhjelper, oppasser samt køkkenmedhjælper (fri uniform og udrustning udleveres).

Henvendelse til depot- og kontorskriver Warmi.

Ring på tlf. 88429055 eller skriv på mail: ingewarmi@pbhome.dk

Major Anders Lassen

■ På det første møde i 2012 og det sidste møde i Hestestalden i Kastellet, fortalte Poul Lynggaard levende og detaljeret om Anders Lassens opvækst, familieforhold, skolegang, arbejde og indsats i kampen mod den nazistiske besættelsesmagt. Poul Lynggaard er formand for Anders Lassen Fonden, som blev stiftet i 1996 med Kronprins Frederik som protektor.

Anders Lassen blev født den 22. september 1920 på godset Høvdingsgård i Sydøstsjælland. Hans fulde navn var Anders Frederik Emil Victor Schau Lassen. Han blev født ind i en familie, der havde stor hang til eventyr og militæret. I sin barndom opdrog hans far ham og hans to søskende til at have nationale følelser og respekt for flaget. Anders havde desuden stor interesse for naturen og skydning med bue og pil samt håndvåben. Som følge af dårlig økonomi flyttede familien flere gange. Anders var fuld af skarnstreger, elskede slagsmål og brød sig ikke om skolegang. Det lykkedes ham med piber og trommer lige at klare en præliminæreksamen.

Han stod efterfølgende til søs. Først med ØK og siden A. P. Møller. I efteråret 1940 tog han sin afsked fra Eleonor Mærsk i Durban og sejlede med et engelsk skib til Storbritannien, hvor han meldte sig til hæren. Han blev efterfølgende optaget i den nyoprettede enhed Special Boat Service (SBS). Her deltog han i erobringen af en spansk luksusliner i Spansk Guinea og angreb på kanaløerne før han kom til Egypten og blev sat ind i kampene på Kreta og siden på øerne i det Ægæiske hav.

Efterhånden modtog han en stribe britiske dekorationer for sin tapperhed og udnævntes til major i oktober 1944. Han faldt i Norditalien ved Commachio i spidsen for sin enhed den 9. april 1945, kun 24 år gammel. For sin indsats blev han hædret

Foto: Finn Hillmose.

posthumt med victoriakorset, som den eneste udlænding i 2. Verdenskrig.

Han var en populær officer og i besiddelse af et stort moralsk mod, originalitet og medfølelse for sine medmennesker.

CM

Chakoten er flyttet til Rødovre

"Den bliver sjælden rig, som flytter tit"

E. Mau, Dansk Ordsprogs-Skat, nr.2212.

Den 22. december i 2011 godkendte Rødovre Kommune Selskabet som en folkeoplysende forening i forhold til kommunen; og dermed fik vi ret til at låne lokaler i Rødovregaard.

Derfor besluttede bestyrelsen at udskifte mødelokalerne i Kastellet med de mere rummelige og meget funktionelle i Rødovregaard, der også er et foreningshus. Det skete fra onsdag den 1. februar 2012, hvor Kjeld Galster fra Center for Militærhistorie under Forsvarsakademiet talte om dansk koalitionskrig 1689-1691.

Baggrunden for tilbuddet om de nye lokaler og beslutningen er, at Forsvaret opsigde vores arkiv- og depotlokale i Gl. Hovedvagt i Kastellet, og at vi erfarede, hvorledes andre forandringer i Kastellet yderligere ville forringe og fordyre vores mødeaktiviteter.

En vedtægtsændring, der planlægges gennemført under generalforsamlingen den 11. april, har til formål at sikre, at Selskabet opfylder den ene betingelse for at bruge gården: at Selskabet er hjemmehørende i Rødovre Kommune.

Passer til vores formål

Når man går ind på gårdspladsen, ser man på de indsatte personnavne, at gården har en længere historie. Kommunen købte ejendommen i 1967 og påbegyndte renoveringen i 1977. Mest gennemgribende har restaureringen været i de tre længer, mens den lille hovedbygning med Rødovre Lokalarkiv og Henry Heerup Museet har bevaret mere af sin oprindelige skikkelse.

Hjemmesiden, www.rk.dk/roedovre

gaard, afspejler, at gården er et meget levende kulturhus.

Vi vil kunne videreføre vores tradition med medlemsmøder den første onsdag i måneden (dog almindeligvis ikke juni og juli). Lokalerne har vi reserveret for alle de annoncerede møder frem til sommeren 2013 – også julemødet.

Rødovre Kommune

Vores aftale om lån af lokaler i den gamle befæstningskommune Rødovre hviler ikke mindst på stor velvilje fra borgmester, Erik Nielsen, der i forbindelse med vores Vestvoldarrangementer har givet udtryk for, at han meget gerne så Selskabet knyttet nærmere til Rødovre.

Med i flytningen følger hele Selskabets brede militærhistoriske viden i tid og rum. Vores andel i arrangementerne og indvielserne på Vestvolden har imidlertid spillet en betydelig rolle i synliggørelsen af Selskabet – herunder forarbejderne til etableringen af et helt nyt oplevelsescenter på Vestvolden i Ejby Bunkeren. Her vil tre tidsperioder i militærhistorien blive for midlet: Vestvoldens etablering, 1. Verdenskrig og perioden under Den Kolde Krig. Der er rigtig gode muligheder for, at Selskabet fortsat kan bidrage til aktiviteter, der har relation til Vestvolden.

Bestyrelsen er overbevist om, at de gode rammer vil appellere til, at vi udfolder os med vores militærhistoriske interesse og hobby, og at det vil falde na-

Af Hans Chr. Wolter

Rødovregaard

Selskabets nye mødested, Rødovregaard, er som skabt til vores formål

turligt også at vise andre, hvad vi skaber.

Med udgangspunkt i vores erfaringer med Miniaturemilitær i Kastellet og med arrangementerne på Vestvolden kan vi i de kommende år overveje at markere f.eks.:

2013

- Det danske auxilliærkorps' operationer i Nordtyskland i 1813

2014

- 100 året for Sikringsstyrken i 1914
- 150 året for Stormen på Dybbøl i 1864
- 200 året for Norges afståelse i 1814

2015

- 70 året for Danmarks befrielse.

Det kan gøres "på de indre linjer" – under vore mødeaktiviteter og i Chakoten. For realistisk er det ikke, at vi skulle overkomme alt dette "på de ydre linjer" – gennem udadvendte aktiviteter; og selvfølgelig skal det overalt være lysten, der driver værket.

Den seneste større udstilling - i 2007 i Danske Banks Hovedsæde og på Frederiksberg Slot om krigshandlingerne på Sjælland i 1807 - afspejler imidlertid, at vore medlemmer synes det er en god oplevelse at vise en udstilling om et stykke Danmarkshistorie. Fra vores Miniaturemilitær er vi desuden blevet trænet i at formidle vores interesse.

Hertil kommer, at Selskabet i 2014 runder sine første 70 år. Kan vi gennemføre arrangementer, der markerer spændende historie, skulle vi nok fra Rødovre og omegn kunne få en tiltrængt tilgang af yngre medlemmer, inden mange af de nuværende selv nærmer sig Selskabets høje alder! ■

Bestyrelsen er overbevist om, at de gode rammer vil appellere til, at vi udfolder os med vores militærhistoriske interesse og hobby.

Siden
sidst ...

Af Claus
Mogensen

Stor aktivitet ved julemødet

Julemødet blev i 2011 afholdt i Den Gamle Varmecentral i Kastellet. Navnet lyder måske knap så charmerende, men der er tale om et rigtigt godt og moderne indrettet lokale. Det er lidt større og højere til loftet end vort sædvanlige lokale, og det giver således mulighed for yderligere deltagere. Det blev der også brug for, da der som sædvanligt var rift om pladserne.

Vi nåede op på 49 deltagere, hvilket er rundt regnet ti mere end sædvanligt og det højeste antal i en længere årrække. Vi kan dermed notere os, at den introducerede prisstigning, for at få budgettet til at balancere, ikke har haft en afskrækkende effekt.

Har du lyst til at være med til julemødet igen i år, kan du allerede nu tilmelde dig og din familie. Det er blot en e-mail til Aksel Willumsen med navn og antal.

Nogle af de mange flotte figurer til årskonkurrencen

Du kan finde hans e-mailadresse i kolofonen bag i tidsskriftet.

Julemødet var som sædvanligt hyggeligt med en god og festlig juleatmosfære, som arrangørerne har megen ære af. Der er megen logistik, som skal på plads inden mødet kan starte. Vi var derfor en del, der mødte nogle timer før for at arrangere borde og stole og udsmykning og finde smørrebrødet, som Kastellet af uransagelige grunde havde placeret i en anden bygning.

Som i de gode år

Vi måtte bl.a. hente ti yderligere borde i Hestestalden til brug for såvel yderligere spiseborde som opstilling af alle de flotte, udstillede figurer og dioramaer, som deltagerne skulle bedømme og afgive stemme på så vi kunne finde vinderne af årskonkurrencen inden for de forskellige udstillingskategorier. Men alle hjælper til og giver en hånd for at få tingene til at glide. Efter at have lyttet til

præsidentens juletale, var der julemad i form af smørrebrød og drikkevarer. Så blev stemmesedlerne delt rundt, og der blev hurtigt trængsel ved de udstillede genstande.

Som det ses af vedlagte oversigt, var der 41 genstande fordelt på 6 kategorier med i konkurrencen i år mod 29 sidste år. Det repræsenterer en tilbagevenden til de gode år 2008 og 2009, hvor der også var omkring 40 genstande i konkurrence. Der var 15 personer, der dystede om præmierne, hvilket udgør en beskedent stigning fra tidligere, som sikkert kan tilskrives deltagelsen af en række af vore venner fra Figurina.

Da mange har udstillet mere end en genstand, blev det samlede antal udstillere i de forskellige kategorier i alt 25, der kæmpede om at vinde Selskabets velsmagende rødvin og som præmie få udleveret de af Christian Raun designede nye flotte diplomer. Er man meget fokuseret på at vinde rødvin og få sig et

diplom med hjem, skal man nok sigte mod at stille op i de kategorier, hvor der kun er få udstillere.

Det var tredje år at kategorien ”legetøjsfigurer” var med. Den blev introduceret for at skabe en platform for knap så øvede figurmalere, så man kunne vænne sig til atmosfæren, før man prøver kræfter med Jens Barfod og konsorter. Ligesom sidste år var der kun to deltagere i denne kategori. Lad os håbe, at der er flere, der har fået lyst til at være med til næste år.

Vindere

Der ligger under alle omstændigheder en sikker tredje præmie og venter. Det er såmænd ikke så svært at male figurer, og det er faktisk en meget spændende og lærerig hobby, hvor man virkelig får lært, hvordan soldater var uniformeret og hvilke farver uniformerne havde. Denne gang blev lykkens gang for billedredaktøren. Efter at have tabt de foregående år, lykkedes det med en ganske snæver margin med indsats af indisk bjergartilleri og ikke mindre end 8 elefanter og 20 palmetræer at slå Warmi Hansens flotte lazarettog.

I kategorien enkeltfigurer under 65 mm er der altid trængsel. Der var 20 figurer i konkurrence, og på forunderlig vis lykkedes det, som så ofte før, for Claus Anderson at hive mindst to af placeringerne hjem. Det kræver et vist format at stille med 4 figurer i denne kategori og i konkurrence med sig selv og de øvrige deltagere at løbe med 1. og 2. pladsen. I kategorien enkeltfigurer over 65 mm lykkedes det for en af veteranerne ud i figurmalingskunsten, Elith Hald, at løbe med førstepladsen foran Claus Anderson i et i øvrigt meget tæt løb.

I de følgende kategorier var der næsten præmier til alle deltagere. Som sædvanligt lykkedes det for vor dioramakunstner Svend Nielsen at markere sig stærkt. Denne gang løb han med førstepladsen både i kategorien dioramaer og figurgrupper. Svend Nielsens indsats blev belønnet med rigelige mængder af en australsk variant af hans og Napoleons yndlingsvin, Chambertin. ▶

Foto: BRIAN THORDRUP og FINN HILLMOSE

Stor aktivitet ved julemødet

Fortsat fra forrige side

Kategorien "Best in show" blev vundet med en meget snæver margin. Man træder vel næppe nogen for nær ved at anføre, at der blandt årets udstillede genstande ikke var en helt indlysende vinder, der hævdede sig markant over de øvrige udstillede genstande. Fire genstande fik 3 stemmer. Chr. Lygums meget flot malede H. C. Andersens eventyrfigurer fik fem stemmer. Det samme fik Claus Andersens flotte Murat figur under 65 mm samt Svend Niensens diorama, veteranerne. Men med seks stemmer og altså en mere end de øvrige lykkedes det for Aksel Willumsen med sin Air Sea Rescue Boat, 1941 at bringe sig alene i spidsen og løbe med Selskabets fornemme våbenskjold. Det bliver spændende at følge med i, hvor han får lov til at hænge det op.

Efter en dejlig aften er der jo altid den kedelige oprydning. Her glemmer vi ofte at rose indsatsen. Det råder vi bod på i år. Vi sender en stor ros til Anne, Birgitte og Inge for at bringe Hestestaldens køkken tilbage i samme stand, som vi fandt det. ■

Aksel Willumsen med sin Air Sea Rescue Boat og Selskabets fornemme våbenskjold.

Vindere af Chakotens julekonkurrence 2011

Best in Show

Aksel Willumsen,
Air Sea Rescue Boat, 1941

Legetøjsfigurer

1. Claus Mogensen, Elefantbåret bjergartilleri
2. Warmi Hansen, Lazarettoget

Figurer indtil 65 mm

1. Claus Anderson, Colonel, 5th Regiment, The American Rev., 1775
2. Claus Anderson, Murat
3. Svend Nielsen, 7th Husarregiment i Egypten

Figurer over 65 mm

1. Elith Hald, Gardehusar, 1940
2. Claus Anderson, Crusader Knight
3. Christian Lygum, Napoleon over Alperne

Dioramaer, opstillinger

1. Svend Nielsen, Veteranerne, 15. dec. 1840
2. John Winther Hansen, Dansk Artilleri på Anholt, 1811
3. John Sjöberg, Vestvolden

Figurgrupper, vignetter

1. Svend Nielsen, 1er Carabiniers 1813
2. Uffe Henriksen, Kanon i 30-årskrigen
3. John Sjöberg, Er det farligt?

Fra det hjemlige skatkammer

1. Christian Lygum, H.C. Andersens Eventyr
2. Aksel Willumsen, Air Sea Rescue Boat, 1941
3. Christian Lygum, Julepynt

Oversigt over antal genstande og antal udstillere i de forskellige konkurrencekategorier

Konkurrencekategori	antal genstande	antal udstillere
Legetøjsfigurer	2	2
Enkeltpigurer/rytterfigurer under 65 mm	20	9
Enkeltpigurer/rytterfigurer over 65 mm	7	4
Figurgrupper/vignetter	5	4
Dioramaer og opstillinger	3	3
Fra det "hjemlige skatkammer"	4	3
I alt	41	25

Fanekommando

Fanekommandoen.
Christian,
Warmi, Leif,
Jimmy og
Finn.

Lidt fanehistorie ved Christian

Den 9. april 1940 blev regimentet, hvori 11. Bataillon indgik - og som lå i Roskilde - alarmeret, da tyskerne invaderede Danmark. Da obersten fik at vide, at modstanden i København og i Sønderjylland skulle indstilles, besluttede han at afgå mod Sverige og fortætte kampen der, idet han troede, at Sverige også blev angrebet. Regimentet afgik dels på ladet af Roskildevognmændenes biler, dels til fods mod Helsingør. Man medbragte naturligvis den gamle fane tildækket. Under våbentrusselfik man DSB-færgens kaptajn til at sejle uden for den fastlagte sejlplan. I Sverige blev regimentet interneret - og sendt retur til Danmark et par måneder senere.

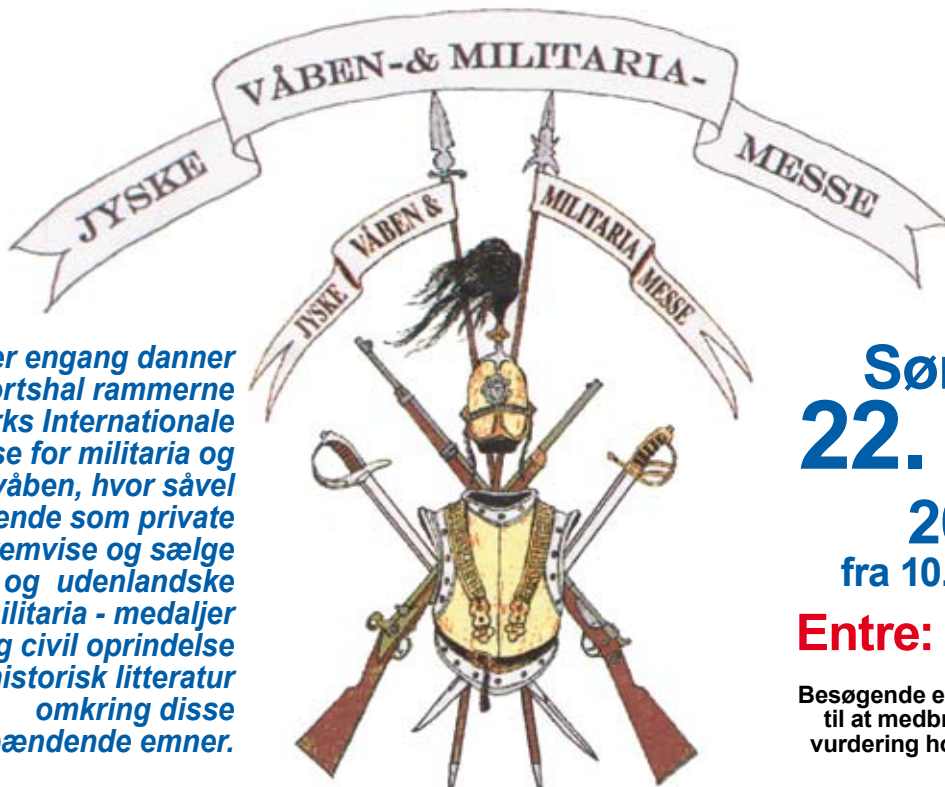
Den 10. februar fejrede Falsterske Fodregiments - 5. Regiments Soldaterforening sin 80 års stiftelsesdag. I den anledning stillede 1914-gruppen med et fanekommando. Den historiske fane, som bærer Christian X's

monogram blev båret af oversergent Christensen, som også bar fanen på Befæstningsdag 2010. Kommandoen var naturligvis i 11. Bataillons uniformer idet 5. Regiment udspringer af 11. Bataillon/ 11. Regiment.
Christian

Foto: FINN HILLMOSE

Ud over fanekommandoen havde vi en lille udstilling med militært grej fra tiden omkring 1914. Stor interesse og god reklame for vort selskab.

Atter engang danner Vandel Sportshal rammerne om Danmarks Internationale Salgsmesse for militaria og antikke våben, hvor såvel handlende som private vil fremvise og sælge danske og udenlandske våben - militaria - medaljer af militær og civil oprindelse samt historisk litteratur omkring disse spændende emner.

Søndag
22. april
2012
fra 10.00-16.00

Entre: Kr. 60,00

Besøgende er meget velkomne til at medbringe effekter til vurdering hos de handlende.

VANDEL SPORTSHAL

Grindsted - Billund - **VANDEL** - Ny Nørup - Vejle

Messeledelse: Tlf.: 75 883 587 / 75 753 753 / Besøg vor hjemmeside: www.j-v-m.dk

Arnhem

– en bro for langt eller for langt fra broen?

En perfekt landing, men for langt fra broerne

Det er historiens ironi, at samtlige landingsoperationer 17. september blev gennemført og med langt færre tab, ikke mindst blandt luftvåbnet, end man havde forventet. Derimod viste problemerne sig, da de luftbårne enheder samtidig skulle forsvare nedkastningszoner til forstærkningerne næste dag og strategiske områder omkring broerne. De allieredes luftbårne styrker skulle nu gøre de samme dyrekøbte erfaringer, som Hitlers faldskærmsjægere havde gjort i Dordrecht og på Kreta: faldskærmsjægere har deres styrke i overraskelsesangreb, men er uhyggeligt udsatte som forsvarstroppe, især hvis de skal sprede sig mod mange mål.

Det lykkedes 101 Screaming Eagles at lande meget tæt på broerne ved Eindhoven, da de lå uden for byen og derfor var forholdsvis lette mål. Dagen efter nåede Horrocks panserkorps Eindhoven, men de efterfølgende dage blev præget af hårde kampe, hvor Wehrmacht forsøgte at afskære vejen, som gjorde sig fortjent til sit nye navn Hell's Highway, og divisionen mistede 2100 mand i løbet af den følgende uge, hvor Hells Highway snarere end en kile ind mod das Reich blev til en lang og blodig front, åben for Wehrmachts flankangreb.

Kampene ved Nijmegen blev hårdere. Den utraditionelle Gavin sikrede sig en hårdtslående overraskelse ved at lade sit artilleri kaste ned med faldskærm frem for at sende det med svæveplaner, så man undgik spildtid ved at skulle losse skytset. Selv om en del broer blev erobret, lykkedes det Wehrmacht at sprænge andre vigtige broer og afvise angrebet på Nijmegenbroen, der lå inde i byen. En del af forklaringen på, at den del af overrumplingen mislykkedes, var at Gavin måtte sprede sine styrker, da han også skulle erobre og holde det strategisk vigtige højdedrag Groesbeek. At opdage, at Browning og hans stab var landet i området, og at Browning mente at være øverstkommanderende, gjorde intet for at forbedre Gavins humør, mens han med held forsvarede sig på to fronter mod Students faldskærmsjægere. Først den 19. september nåede undsætningen frem, og med stormbåde lykkedes det at krydse floden og tage Nijmegenbroen den følgende dag.

Too few and too far from the bridge

First Airborne Armys landing vest for Arnhem kom som en komplet overraskelse for Wehrmacht. Marskal Model, der havde hovedkvarter i Osterbeck, troede, at der var tale om en kommandoaktion med det formål at bortføre og/eller dræbe ham for dermed at berøve

Wehrmachtstyrkerne omkring Arnhem var så sammensatte, at de første 47 fanger var fra 25 forskellige afdelinger.

Armegruppe B dens leder samtidig med, at Montgomery gik til angreb ved grænsen, så Model forlod sit hovedkvarter med større hast end værdighed og standsede først, da han nåede sin næstkommanderende Bittrichs hovedkvarter 30 km. borte. Arnheims bykommandant generalmajor Kussin var blandt de første faldne, da han i sin stabsvogn tog ud for at få overblik over situationen og møde en engelsk patrulje. Wehrmachtstyrkerne omkring Arnhem var så sammensatte, at de første 47 fanger var fra 25 forskellige afdelinger.

*Arnhembroen
fotograferet af tyskerne
kort efter "The last stand"
fra oberstløjtnant
Frost's mænd.*

2. del af Jens kristian Boll's artikel om Slaget om Arnhem og problemerne med at erobre broen og den efterfølgende evakuering

bølge soldater skulle indtræffe næste dag, mens piloterne fra svæveplanerne blev samlet i et særligt regiment på lidt over 1000 mand, der sikrede forstaden

Osterbeck. Når forstærkningerne var ankommet, skulle man danne en forsvarsring uden om Arnhem på begge sider af Rhinen og holde Wehrmacht stangen, indtil XXX korps nåede frem.

Wehrmacht kom hurtigt tilbage i slaget, idet spredte enheder dannede forsvarskæder, der skulle vinde tid,

så der kunne organiseres et forsvar i dybden mellem angriberne og den bro, der tydeligt nok var angrebsmålet. Inden for 3 kvarter fik kommandør i SS Kraft samlet en styrke på 300 mand, der gik til modangreb mod landingszonerne, mens hans kollega Harzer organiserede en stærkere forsvarslinje, der rykkede frem og forstærkede Krafts linje, så First Airborne Army ikke erobrede det område, der var udset til nedkastningszone for forsyninger, men i stedet måtte kæmpe sig vej ned mod Arnhem med større og større Wehrmachtsstyrker på sin venstre flanke.

Katastrofen

Forsøget på at bryde igennem til Arnhembroen med rekognosceringsstyrken af jeeps med maskingeværer First

Airborne Recce Squadron endte i en katastrofe, da en genvej ad jernbanespor ledte ind i et særdeles beslutsomt baghold, ligesom det lykkedes modstandskæderne at drive de to nordlige engelske kolonner tilbage. De tre angrebkolonner forblev spydspidser, der var for langt fra hinanden, til at kunne hjælpe hinanden endsige bevare kontakt. Kampene fandt sted i et tæt parkagtigt landskab og i bebyggede kvarterer, hvor overblikket var minimalt, ligesom radiokontakten ikke fungerede, bl.a. blev forbindelsen ofte forstyrret af radioopkaldene fra den nærliggende militærflyveplads i Deelen, der anråbte alt og alle i Das Reich om hjælp her og nu!

Oberst Frosts sydlige kolonne på 600 mand fik den skuffelse, at et fjendtligt minørhold sprængte den jernbanebro, de skulle erobre, for næsen af dem, men fortsatte ind mod Arnhem og kom nedenunder forsvarskæderne og nåede frem til Arnhembroen, hvor det lykkedes dem at sikre nordenden af broen og bide sig fast, netop som Bittrichs styrker nærmede sig fra sydsiden. Bittrich var nu afskåret fra at sende SS-divisionen Hohenstaufen til hjælp for Student. Senere på dagen lykkedes det major Gough med en enhed, der bl.a. medførte antitankkanoner, at nå frem til Frost, der nu holdt den ene ende af Arnhembroen med 700 mand, men var ►

Urquart var klar over, at det største problem blev at erobre broerne ved Arnhem, inden forsvarerne fik sundet sig. Og at der var lang vej til broerne. Derfor satsede man på endnu et overraskelsesangreb, da First Airborne Recce Squadron, den motoriserede opklaringsenhed med samtlige sine 28 jeeps, skulle køre alt hvad remmer og tøj kunne holde ind til Arnhembroen, erobre den og holde den, indtil Faldskærmsregimentet, der fulgte hurtigt efter i tre kolonner ad hver sin rute, kunne nå frem og sikre byen. Hver jeep havde en overbevisende ildkraft i form af towickers maskingeværer. Mens faldskærmsregimentet i tre kolonner rykkede ind i Arnhem, skulle den brigade, der var landsat med svæveplaner, holde det nedkastningsområde, hvor næste

Arnhem – en bro for langt eller for langt fra broen?

Fortsat fra forrige side

afskåret fra den øvrige First Airborne Army.

18. september var præget af voldsomme kampe, hvor First Airborne Army uden held forsøgte at kæmpe sig frem til Frosts modstandslomme, men blev drevet tilbage med voldsomme tab, ligesom Urquart under de voldsomme gadekampe blev afskåret og i over et døgn måtte skjule sig i et privat hjem, så hans styrke nu også var uden overordnet ledelse. Til gengæld lykkedes det at gennemføre nedkastningen af forstærkningerne, muligvis fordi den hollandske SS-politidivision gik i panik, da faldskærmsjægerne bogstaveligt talt dumpede ned over dem, og flygtede. Derimod var det katastrofalt, at den vigtigste nedkastningszone for forsyninger stadig lå sikkert bag de tyske linjer, hvorfor størsteparten af det nedkastede materiel og proviant endte hos Bittrichs styrker. Selv med forstærkningerne var First Airborne Army ude af stand til at slå sig ind i Arnhem, men blev i stedet trængt sammen i en smal korridor om forstaden Osterbeck.

Kampen om Arnhembroen

Den engelske erobring af Arnhembroens nordende var et ben i Wehrmachts hals, da det forhindrede Bittrich i at sende forstærkninger, herunder kampvogne til Students faldskærmsjægere ved Nijmegen og Eindhoven. De første forsøg på at generobre broen afspejler Bittrichs eller måske hans underordnedes desperation. Om morgenen 18. september søgte SS-tropper under kommandør Brinkmann at drive Frosts mænd ud af de huse, de havde besat, bl.a. ved at kaste sprængladninger ind, men Frosts mænd returnerede ladningerne med en sådan effekt, at en overlevende SS-minør sagde, at dette overgik, hvad han havde stået model til i Rusland. Umiddelbart efter Brinkmanns angreb fulgte det mest spektakulære og desperate angreb, da en kolonne pansrede køretøjer under kommandør Graebner søgte at trænge over broen. Det skal være usagt, om Graebner troede at kunne overløste englænderne, da han ledede angrebet i en erobret engelsk mandskabsvogn, men kolonnen fik sådan en velkomst, at Graebner tabte slaget og livet, ligesom broen nu var effektivt spærret af sønderskudte mandskabsvogne. Dog havde kampen kostet Frost dyrt i ammunition. Det tredje angreb fulgte om aftenen under kommandør Knaust, der ellers var

Britiske tropper rykker frem i Oosterbeek.

på sygeorlov for at vænne sig til sit nye træben. Han insisterede på at vente, til 8 tanks fra en træningsenhed uden for Arnhem var nået frem. De to tanks blev nedlagt af Frosts lette kanoner, og det lykkedes heller ikke Knaust at fordrive englænderne fra bygningerne omkring broen.

Endnu en tankkolonne var på vej mod Arnhem, denne gang kaptajn Hummel med 14 af de frygtede Tiger tanks. Imidlertid havde Hummels styrke fået sin del af modgangen i Normandiet, så hans 14 tanks var gjort køre- og kampklare ved hjælp af rester fra kolonnens øvrige kannibaliserede tanks. Det var Hummels held, at Brereton's dispositioner hindrede allieret luftkontrol, så hans kolonne kunne køre uhindret, egentlig skulle den være afgået med tog, men jernbanenettet var tæt på at bryde

samme under vægten af de forstærkninger, der fra alle egne af Das Reich ilede til Model, så kolonnen måtte køre selv. 12 af vognene brød sammen undervejs og nåede først frem 21.9, mens Hummel og de to resterende tanks nåede frem om aftenen 19.9 og sat ind i endnu et angreb, hvorefter de to også trængte til reparationer. Hummel og Brinkmann udsatte flere angreb og bombarderede nu i stedet de ruiner, hvor Frost og hans mænd havde forskanset sig, indtil englænderne var tvunget så langt væk fra broen, at man kunne erobre den 20. september. Forsvarerne var ved at løbe tør for vand, ammunition og mad, Frost var såret.

Gough forhandlede en våbenhvile, hvor de engelske sårede blev evakueret som krigsfanger. Arnhem var en af de få episoder, hvor SS faktisk respekterede konventionerne om krigsfangers og såredes rettigheder. Om morgenen 21. september søgte Gough med de resterende mænd at bryde ud og kæmpe sig igen til Osterbeck, men de blev overmandet. Frost og Gough havde med 740 mand holdt Arnhembroen i 88 timers næsten uafbrudt kamp. 81 mand faldt, mens hovedparten af de øvrige blev taget til fange. Forsvaret havde forsinket Bittrichs forstærkninger til Student så meget, at Gavin omsider kunne erobre broen ved Nijmegen.

Selv efter nedkæmpningen af Frosts styrke frygtede Model, at englænderne ville forsøge en generobring af broen, så da Den polske Faldskærmsbrigade

To kompetanter fra slaget om Arnhem. Major-General Roy Urquhart og Obergruppenführer Wilhelm Bittrich.

landede syd for Arnhem, trak Model styrker bort fra angrebet på Osterbeck og koncentrerede dem i stedet mellem polakkerne og broen, hvad der muligvis frelste Urquarts mænd i Osterbeck.

Evakueringen

Urquart og hans mænd var trængt sammen i en smal lomme omkring Osterbeck men med adgang til Rhinen. Også her blev kampen afbrudt af en våbenhvile, hvor sårede blev evakueret til militærhospital og for englændernes vedkommende siden fangelejr. Når det ikke lykkedes Model at rende resterne af First Airborne Army over ende, skyldes det dels, at faldskærmsjægerne var elitesoldater, dels at de sammensatte tyske enheder var stærkere i forsvaret end i angrebet. Derforuden vendte vejret, så RAF kunne tvinge Model til passivitet, mens XXX korps artilleriregiment blæste på enhver militær konvention og rykkede så langt frem, at de vejledt af radiokontakt fra de belejrede kunne give belejrerne en solid omgang.

Det lykkedes XXX korps at kæmpe sig frem til Rhinen og få kontakt med polakkerne og derigennem den belejrede First Airborne Army, men den allierede ledelse måtte erkende, at muligheden for en invasion af Das Reich via Arnhem var forpasset og gav ordre til, at man skulle redde, hvad reddes kunne af Urquarts styrke, da "positionen ikke længere har nogen militær værdi", selv om det står uklart, hvem der gav den konkrete ordre til evakueringen.

Natten mellem 25. og 26. september lykkedes det at evakuere 2700 mand af First Airborne Army fra Osterbeck, mens 1600 sårede måtte efterlades sammen med sanitetspersonnel og feltpræster, der frivilligt valgte at blive tilbage. Resterne af First Airborne Army og det polske faldskærmsjægerkorps blev sendt

tilbage til England, mens XXX korps og 82. og 101 amerikanske division fik overladt den blandede fornøjelse at holde Hells Highway, der nu var reduceret fra vejen ind i Das Reich til en militært set betydningsløs finger ud i intetheden. Den begrænsede strategiske betydning skulle dog ikke hindre, at amerikanerne oplevede nogle særdeles blodige kampe, inden de i november blev trukket bort til andre opgaver.

First Airborne Army efterlod 1300 faldne og 6500 krigsfanger ved Arnhem og Osterbeck. De samlede allierede tab var 16.800 mand, mens Wehrmachts tab sættes til 2000 faldne og 6000 sårede.

Byen Arnhem betalte en dyr pris. Wehrmacht tvangsevakuerede hele byen, hvorefter hollandske SS-tropper gennemsøgte de tomme huse for alt brugbart, der blev sendt til bomberamte familier i Das Reich som "venskabsgave fra det hollandske folk", så de bomberamte kunne se, at deres ariske brødre og søstre ikke havde glemte dem.

Hele byen blev tvangsevakueret og SS-tropper gennemsøgte de tomme huse for alt brugbart, der blev sendt til bomberamte familier i Das Reich.

Market Garden står som en af de operationer, der kunne være lykkedes, såfremt man havde haft øje for faldskærmsstroppers muligheder og svagheder og sikret, at ikke mindst Urquart og Gavin havde tilstrækkeligt med mænd og havde fået lov at lande tættere på deres mål, ligesom en Browning i England kunne have udrettet mere, end han kunne i Eindhoven. Det er et åbent spørgsmål, om et gennembrud ved Arnhem kunne have afsluttet krigen, men såfremt operationen var lykkedes, ville Armeegruppe B stå i en vanskelig situation, og tre af Wehrmachts dygtigste generaler Model, Student og Bittrich havde formentlig mistet mere end deres ry, hvis der Führer havde fået klo i dem, ligesom man heller ikke må undervurdere den psykologiske værdi, som tilstedeværelsen af allierede tropper på den tyske side af Rhinen ville have på alle parter.

Britiske soldater der er taget til fange i kampene.

Kilder

Stephen Badsey Arnhem 1944, Operation Market Garden
Osprey Campaign Series 24, Oxford 1993
Paul S. Burdett: To Hell with Monty Command, issue 44, august 1997
Ken Camel: Operation Market Garden Wargames Illustrated 268, february 2010
Peter H. Gryner: Operation Bruntal, the Genesis of Hitler's Paratroopers Command Issue 50, 1999
Mike Haught: Frost's Perimeter Wargames Illustrated 268, february 2010
Adrian de Jong: War Evacuees in the Open Air Museum, Arnhem 2004
Hans Kirchoff, Henning Poulsen & Aage Trommer: Den anden Verdenskrig Gyldendals Bogklubber 2006
David Meyler: The ground war in Holland Command Issue 42, March 1997
Montgomery of El Alamein: Krigen Historie Det schönbergske Forlag 1968
Geoffrey Powell: The Devil's Birthday, The Bridges to Arnhem 1944
Papermac, Macmillan's Publishers, Essex 1984

Nassauere i felttoget 1815

I denne anden artikel redegør Ole Thureholm for uniformeringen af Nassaus og Oranien-Nassaus hær

Landstorm bataljoner

Hvert medlem af landstormen var forpligtet til selv at anskaffe uniformen. Våben og udrustning samt to trommer pr. kompagni skulle leveres af staten. Ubemidlede kunne få et tilskud fra kommunen til anskaffelse af uniformen. I praksis har mange gået i mere eller mindre civile klæder, eventuelt med et armbind, ligesom personlige våben er blevet anvendt i mangel af udleverede. Når det var et problem at skaffe musketter til de lette regimenter, og ovennævnte kaptajn i landeværnet blandt andet brugte penge på modificering af egen musket, er det næppe sandsynligt, at særlig mange landstormsmænd modtog de lovede våben og udrustning.

Reservekompagnierne blev primært brugt til at forstærke de lette regimenter ved mobilisering. Reservegrenadererne var første valg, og da de bar samme uniform som landeværnet, gjorde det ingen synsmæssig forskel. Landstorm bataljon Usingen afgav flest mænd til 1. lette regiment, nemlig 57 pr. 25. april 1815. Med 40 reservegrenaderer i reservekompagniet, må nogle af de afgivne have båret landstorm uniformen ved afgivelsen. Også bataljonerne Dierdorf, Montabaur og Höchst afgav mere end 40 mand (henholdsvis 43, 44 og 47).

Menig: Bredskygget hat, hvor skyggen på venstre side var bøjet op, og fastholdt med en bred krampe. Mørkegrøn våbenfrakke med sort krave, opslag og skulderstropper, mørkegrønne frakkeskøder; alt kantet med rødt. Kraven kantet både foroven og forned samt foran ved hægtningen. Én række hvide tinknapper, en knap på ærmeopslaget, og en over. Ufarvede bukser af uld eller hvide lærredsbukser, korte gamacher af uld eller lærred.

Okkergult bandoler og lædertøj, sort patrontaske med bajonetholder. Musket eller gevær. J. C. Frankenbach viser en landstormsmænd med krudthorn, riffel, skuldertaske og armbind.

Reservegrenader: Fransk chakot uden skilt og pompon. Sort kokarde. Messingschupper.

Mørkegrøn våbenfrakke med sort krave, opslag og skulderstropper, mørkegrønne frakkeskøder; alt kantet

med rødt. Kraven kantet både foroven og forned samt foran ved hægtningen. Én række hvide tinknapper, en knap på ærmeopslaget, og en over. Grå bukser, sorte gamacher og grå kapper.

Underofficerer: Uniform som reservegrenaderer. Gradstegn efter fransk mønster:

Korporal: To hvide tresser på begge underarme.

Furer-korporal: Samme, men desuden

2. lette regiment i 1810, officer, flankør, grenader og menig. I 1815 havde 2. regiment wings i stedet for epauletter. Derimod bar 1. regiment denne uniform, naturligvis med et 1-tal på chakoten i stedet for et 2-tal.

en sølvtresse på begge overarme.

Sergent: En sølvtresse på rødt underlag på begge underarme.

Oversergent: To sølvtresser på røde underlag på begge underarme.

Officerer: Fransk chakot med pompon, der var gylden yderst, lyseblå inderst. Mørkegrøn frakke med sort krave, opslag og skulderstrop, lange mørkegrønne frakkeskøder; alt med gylden kant. Kraven dog kun kantet foroven og foran ved hægtningen. Én række gyldne knapper, en knap på ærmeopslaget, og en over. Grå eller hvide bukser. Sorte sko.

Officerer af landstormen bar ikke epauletter, dog kunne kompagnichefer efter ansøgning få lov til at bære kontraepauletter som en underløjtnant i landeværnet¹. Okkergult sabelbandoler. Portepée i guldrækkeri. Sort kårde (sabel uden krumning) med messingfæste i sort skede med messing dupsko.

Fanebæreren bar samme uniform som en sergent eller oversergent af reservegrenadererne. Fanebandoleret var okkergult med gule beslag. Fanen var hvid med lyseblåt våbenskjold, over dette en krone i guld og rødt. Våbenskjold omgivet af grønne grene på siderne (grenene ikke fra samme plante). Over grene og krone sort tekst "Herzogthum Nassau" i konkav bue. Bagsiden havde en stor, gul

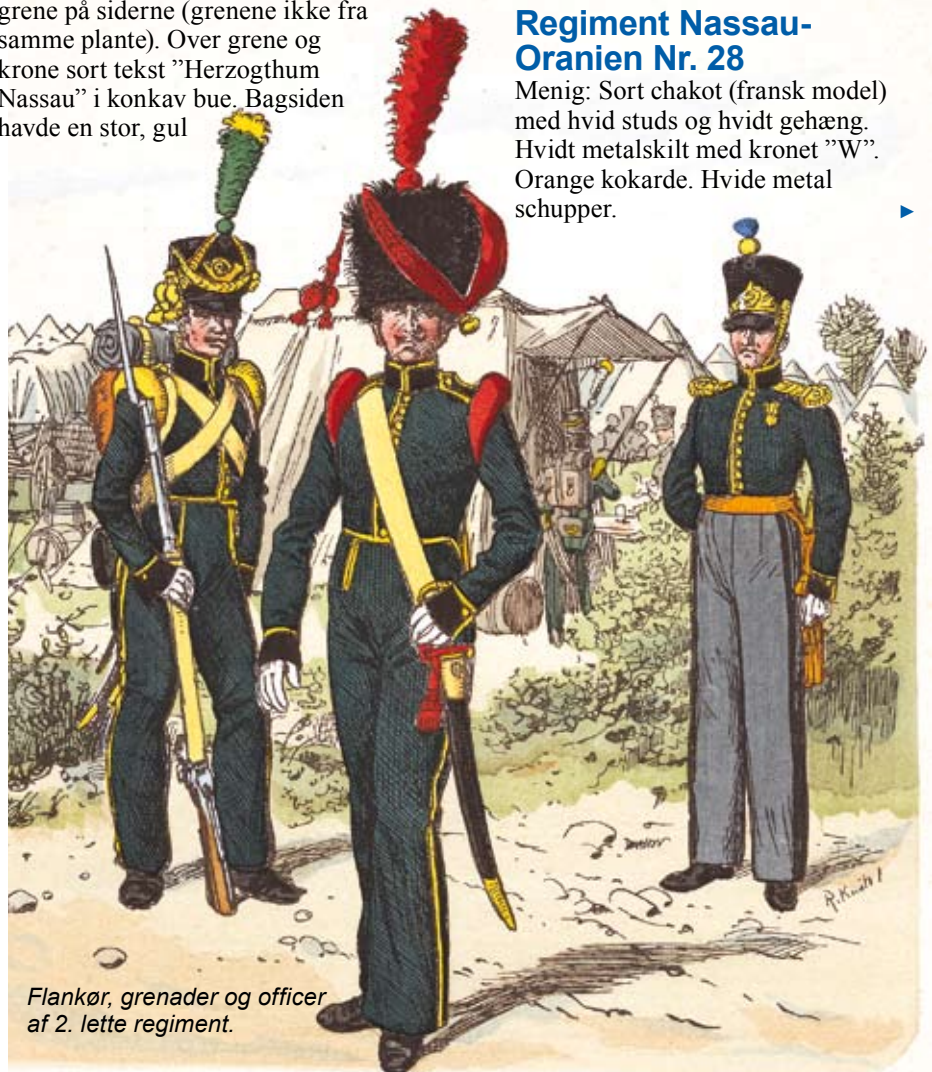
En nassausk frivillig jæger.

cirkel. Inden i denne en næsten fuld krans af grene med blade. Inden i kransen sort tekst i flere linjer "Bataillon" bataljonens navn, f. eks. Wiesbaden"

Tamburer: Uniform ukendt.

Regiment Nassau-Oranien Nr. 28

Menig: Sort chakot (fransk model) med hvid studs og hvidt gehæng. Hvidt metalskilt med kronet "W". Orange kokarde. Hvide metal schupper.

Flankør, grenader og officer af 2. lette regiment.

Nassauere i felttoget 1815

Fortsat fra forrige side

Mørkeblå våbenfrakke med rød² krave og opslag samt kantninger. Mørkeblå skulderstropper med røde kanter. En række med 8 hvide knapper foran. Ærmelukning mørkeblå med 3 hvide knapper. Lysegrå bukser og gamacher. Sorte sko.

Hvidt bandoler over venstre skulder med en sort patrontaske uden udsmykning og bajonetskede. Brødpose i lærred over højre skulder, og oven på brødposen en grå, rund feltflaske i brun læderrem. Rødbrunt tornyster med grå kappe fastholdt af hvide remme. Tornystrets skulderremme ligeledes hvide. Geværrem hvid.

Menig grenader: Blå skulderpuder (wings) med tynde hvide kanter og tværstriber. I øvrigt som menige (se ovenfor). Specielt havde grenadererne også hvid studs. Om grenadererne har båret sabel, vides ikke. Det fremgår kun, at det var tilladt. Har de båret sabel, har de haft hvidt krydsbandoler.

Menig flankør: Hvid studs med grøn top. Blå skulderpuder (wings) med tynde hvide kanter og tværstriber. I øvrigt som menige (se ovenfor). Det ser ikke ud til, at flankørerne har båret sabel.

Gradstegn for stregbefalingsmænd:

Korporal: To hvide sparrer på begge underarme. Portepe orange med hvid stribe.

Sergent: En sølvspærre på begge under-

arme. Portepe orange med sølvstribe.

Oversergent: To sølvresser på begge underarme. Portepe orange med sølvstribe.

Officerer: Sort chakot (fransk model) med hvid fjer (hanefjer) og sølv gehæng. Hvidt metalskilt med kronet "W". Orange kokarde. Hvide metal schupper. Regimentsstabens officerer bar token-tede hatte med orange kokarde fastholdt med en sølvkrampe.

Mørkeblå våbenfrakke med lange skøder, rød krave og opslag samt kantninger. Gradstegn i form af epauletter (se nedenfor). En række med 8 hvide knapper foran. Ærmelukning mørkeblå med 3 hvide knapper. Om livet et orange bind, bundet i venstre side. Lysegrå bukser og gamacher. Sorte sko. Hvide læderhandsker.

Kårde med messinghåndtag i sort skede med messing dupsko. Portepe sølv med to orange striber.

Gradstegn efter fransk mønster:

Løjtnant: Frynseepaulet i sølv på højre skulder.

Premierløjtnant: Frynseepaulet i sølv på venstre skulder.

Kaptajn: En sølvepaulet med tykke sølvfrynser på højre skulder.

Major: Ikke kendt.

Oberstløjtnant: Ikke kendt.

Oberst: To sølv epauletter med tykke sølvfrynser.

Ridende officerer bar sabel i stålskede.

Rideheste havde mørkeblåt skaberak med bred sølvkant, pistolhylster dækket med sort bjørneskind. Hovedtøj m.m. brun med sølvbeslag.

Sappører: Ikke kendt.

Tamburer bar samme uniform som menige. Sparrer i blå-hvid-rød trekant på begge armer (antal er kilderne uenige om). Orange svalereder med hvid kantning og besætning. Trommebandoler og forklæde hvid. På bandoleret foran holder for trommestikker i messing. Tromme i messing, reifen med blå, hvide og røde trekant ved siden af hinanden (spids mod spids). I flankørkompagniet spillede tamburerne jagthorn (clairon, halvmåne). Instrument i messing, formodentlig grøn fangsnor.

Nassau-Oraniens frivillige jægerkompagni

Fransk chakot med bånd om top og bund samt "W" på begge sider i lakeret sort læder. Øjenskærm ligeledes lakeret sort, med messingkant. Grøn fjer over hvid-orange (øverst/nederst) pompon. Derunder orange kokarde med hvid cirkel fastholdt af krampe i hvidt metal. Grønt gehæng. Messing schupper.

Mørkegrøn frakke (litewka i prøjsisk snit) med azurblå krave, ærmeopslag (spidse), og skulderstopper. Ærmeopslag og skulderstropper kantet med hvidt.

To tætte rækker knapper med 7 knapper i hver række i hvidt metal. En knap på hver skulderstrop, og en i spidsen af hvert ærmeopslag. Grå bukser med azurblå bred stribe.

Sort livrem med firkantet, åbent messingspænde. Sort patrontaske i sort rem over venstre skulder. På remmen en holder til krudthorn. Sort rem på riflen.

Jeg har ingen oplysninger om officerer og underofficerers uniformer. Men det skal ikke forhindre mig i at gætte. Jægerkorpset (se ovenfor) var dannet af en grundstamme på 77 officerer, underofficerer og menige fra det nassauske ridende jægerregiment, idet der ikke var råd til at købe heste. Disse 77 var frigivet fra fransk fangenskab. Nogle af disse har givet meldt sig til det frivillige jægerkompagni, idet der var brug for en erfarne kadre i det nyopstillede kompagni.

Det ridende jægerregiments hovedbeklædning var den sorte pelshue (colpack) med rød pose, og deres feltuniform en grøn enkeltradede jakke (hvide knapper) med hvid kant på kraven (både foroven og forneden) samt hvide spidse kanter på ærmeopslagene. Gradstegn var sølvspærre på ærmerne. Bukserne burde være grønne med hvid stribe, men var sandsynligvis erstattet i Spanien af brune bukser med sort læderforstærkning, eller nougatfarvede bukser med god vidde i benene.

Jeg gætter på, at officererne har beholdt den eftertragtede pelshue, og evt. bekostet at få posen kantet med sølv eller hvidt. Gradstegn har været sølvspærre, uanset om de har bevaret jakken fra det ridende jægerregiment, eller de har købt en litewka. Nye officerer og befalingsmænd har anskaffet chakot og litewka, men stadig haft sølvspærre som gradstegn.

Oranien-Nassaus landstorm

Der var ikke fastsat nogen uniform for menige af landstormen, men det var tilladt at bære enten en blå frakke med røde opslag eller den grønne jægerfrakke. På hovedbeklædningen skulle den orange kokarde bæres, og desuden en grøn kvist som felttegn (på østrigsk vis).

Stabsofficerer (Landsturms-Hauptmann eller Landsturms-Major) bar blå frakke med rød krave og opslag, sølvknapper og to sølvepauletter. Lange grå bukser.

Øvrige officerer bar et 3 tommer bredt orange armbind på venstre overarm. Herpå et antal sølvstriber: Kaptajner 3, premierløjtnanter 2 og sekondløjtnanter 1 stribe.

Underofficerer bar 1½ tomme brede orange striber af kameluld på højre underarm: Sergenter 3 striber, korporaler 2.

Fusiliers 2. bat.,
& grenader
sergent 4. bat.,
1806.

Nassauske ridende jægere. Enheden var nedlagt i 1815 p.g.a. manglende heste, men nogle gjorde tjeneste i det frivillige jægerkompagni, eller i de lette regimenter (fortrinsvis i 3. bataljon).

Alle havde ansvar for at møde med et brugbart våben. Dem, der ikke havde skydevåben, skulle møde med en 8 fod lang pike.

Nederlandsk fodartilleri

Sort chakot (østrigsk model) med nakkeskygge. Rød/sort pompon. Orange kokarde. Gult skilt med kronet "W". Messing schupper.

Mørkeblå frakke med sort krave og ærmeopslag. Ærmelukning og skulderstopper mørkeblå. Enkeltradede med

gule knapper. Rød kantning. Røde frakkeskøder. Grå bukser med rød stribe. Grå gamacher. Korte sorte støvler.

Hvidt remtøj (læder). Infanterisabel i sort skede.

Gradstegn:

Kanonér af 1. klasse: Rød sparre i kameluld på venstre underarm.

Korporal: To sparrer i gul uld på venstre underarm. Hvidt portepe med orange kvast af kameluld.

Furer: En gylden sparre på rødt underlag, båret på begge overarme. Sølv portepe med orange silkekvast.

Vagtmester: En gylden sparre på rødt underlag på begge underarme. Sølv portepe med orange silkekvast.

Overvagtmester: To gyldne sparrer på rødt underlag på begge underarme. Sølv portepe med orange silkekvast.

Sekondløjtnant: En gylden epaulet med to sølvstriber på højre skulder. Sølv portepe med to orange striber, kvast med tynde frynser.

Løjtnant: En gylden epaulet med en sølvstribe på højre skulder. Sølv portepe med to orange striber, kvast med tynde frynser.

Kaptajn: En gylden epaulet på højre skulder. Sølv portepe med to orange striber, kvast med tykke frynser.

Officerer bar orange bind om livet, bundet i venstre side.

Tamburer havde sorte svalereder med gule kanter og frynser.

Nederlandsk artilleri træn

Sort chakot (østrigsk model) med nakkeskygge. Kort sort fjer. Orange kokarde. Hvidt skilt med korslagte kanonrør under en krone. Schupper i hvidt metal.

Jerngrå frakke med sort krave og ærmeopslag. Ærmelukning og skulderstopper jerngrå. Enkeltradede med hvide knapper. Rød kantning. Røde frakkeskøder. Grå bukser med rød stribe og sort læderforstærkning.

Sort remtøj (læder).

Jerngrå skaberak med rød kant, ligeledes jerngrå mantelsæk med røde kanter.

Gradstegn:

Kanonér af 1. klasse: Rød sparre i kameluld på venstre underarm.

Korporal: To sparrer i gul uld på venstre underarm. Hvidt portepe med orange kvast af kameluld.

Furer: En gylden sparre på rødt un- ▶

Nassauere slukker brand i La Haye Sainte med deres store kokekar.

Nassauere i felttoget 1815

Fortsat fra forrige side

derlag, båret på begge overarme. Sølv portepee med orange silkekvast.

Vagtmester: En gylden sparre på rødt underlag på begge underarme. Sølv portepee med orange silkekvast.

Overvagtmester: To gyldne sparrer på rødt underlag på begge underarme. Sølv portepee med orange silkekvast.

Sekondløjtnant: En sølv epaulet med to gyldne striber på højre skulder. Portepee i sort marokko læder, kvast med tynde sølvfrynser.

Løjtnant: En sølv epaulet med en gylden stribe på højre skulder. Portepee i sort marokko læder, kvast med tynde sølvfrynser.

Officerer bar orange bind om livet, bundet i venstre side.

Trompeter: Rød frakke med sorte opslag, epauletter med sorte stropper og hvide frynser.

Diverse Hertug Carl Bernhard

Ved mine undersøgelser omkring brigadekommandøren for 2. hollandske brigade fandt jeg ud af, at Hertug Carl Bernhard til Sachsen-Weimar-Eisenach ikke var en hr. Hvem som helst. Divisionschefen General Perponcher-Sedlnitzky var bekymret over, at en 23-årig oberst skulle føre brigaden. Han kendte ham åbenbart ikke. Født 30. maj 1792 i Weimar som 2. søn af den regerende hertug Carl August og hertuginde Anna Amalia. Startede sin militære karriere i 1806 som frivillig i fyrst Hohenlohes korps. I 1807 blev han ansat som kaptajn i det saksiske garderegiment (altså Kongeriget Sachsen, ikke Hertugdømmet Sachsen-Weimar).

I 1809 er han major, og gør tjeneste i Bernadottes stab. Han udmærker sig i slaget ved Wagram, og Napoleon overrækker ham personligt Æreslegionen. I 1812 forfremmes han til oberstløjtnant. Hans far tilråder ham ikke at deltage i Napoleons Ruslandsfelttog (klog far), men i stedet tage på orlov i Italien. Han

strækker orloven til efter slaget ved Leipzig 16. til 18. oktober 1813, men bliver alligevel oberst og regimentschef i mellemtiden. Hans far bliver chef for et armékorps, der kæmper i Holland og Flandern i 1814, og Carl Bernhard deltager som regimentschef⁹. I maj 1815 tager han sin afsked fra den kgl. Saksiske hær, og bliver i stedet ansat som oberst i den nederlandske hær, og chef for regiment nr. 28 Nassau-Oranien.

I 1816 bliver han både generalmajor og gift. Han kæmper mod det belgiske oprør i 1830. I revolutionsåret 1848 er

Hauptmann Moritz Büsgen, chef for 1. grenaderkompagni i 2. regiment. Waterloo-medaljen har han først fået efter slaget.

Landstorm's fane fra bataljon Idstein-Wehen og Grenader fra 2. lette regiment, 1815.

han i Indien i den hollandske del. Uden for militærhistorien huskes han for at have opdaget en geometrisk konstruktion til fastlæggelse af cirkelns kvadratur i 1824. Godt gået af en general uden speciel matematisk uddannelse. Han ender som General af Infanteriet, går på pension i 1853, og dør 31. juli 1862 i Bad Liebenstein.

Der findes i øvrigt en tegning af ham i dobbeltraded uniform, angiveligt forestillende ham i juni 1815. Jeg tror nu, han har båret den enkeltradede jakke, som vist på den hollandske militærmaler Jan Hoyneck van Papendrechts maleri af stabene fra 2. nassauske og Nassau-Oranske regimenter ved Quatre Bras dagen før slaget. Måske er den dobbeltradede jakke hans gamle, fra han var chef for det saksiske garderegiment?

Generalmajor
v. Kruse og
1. lette regiment
i forfatterens
bemaling.

Nassau-Oraniens frivillige jægere

Coppens og Courcelle viser på siden med Nassau-Oranien en frivillig jæger med følgende uniform:

Fransk chakot, skilt med udstanset jægerhorn. Orange kokarde. Messingschupper. Grøn studs med gul spids, grøn pompon. Øvre og nedre bånd samt øjenskærm i lakeret sort læder.

Mørkegrøn spencer med sort krave, opslag og skulderstropper, mørkegrønne frakkeskøder; alt kantet med gult. Kraven kantet både foroven og forneden samt foran ved hægtningen. En række gule knapper, en knap på ærmeopslaget, og en over. Mørkegrøn vest med gul kantning og gule knapper. Mørkegrønne bukser ved gul kantning og ungarske knuder. Lysegrå gamacher og grå kapper. Sorte sko.

Okkergule bandolerer og lædertøj, sort patrontaske. Tornyster i rødbrunt læder. En cirkelformet feltflaske malet i mellemblåt båret over venstre skulder i en tynd mørkebrun læderrem. Ligner de britiske

feltflasker. Okkergul rem på riflen.

Da der er adskillige fejl både i deres tekst og i deres andre tegninger på samme planche, tror jeg ikke meget på denne.

Hvis du har fået lyst til at male små tinsoldater (eventuelt til brug for krigsspil), så har Front Rank lavet ikke mindre end 68 forskellige figurer af infanterister. Figurerne må nærmest betegnes som 28mm figurer. Det er smukke figurer, men ikke alle passer med ovenstående beskrivelse.

Selv har jeg malet nassauere for mere end 30 år siden, idet Hinton Hunt lavede nogle nassauere i 20mm. De passede fint sammen med Airfix figurerne i proportioner.

Ingen har dog (mig bekendt) lavet nogle nassauske frivillige jægere. Men hvem med. Perry Miniatures har lige udsendt nogle præjsiske infanterister i plastik inkl. 6 frivillige jægere. Måske kan jeg konvertere disse til nassauere ved at tilføje nogle hoveder fra Perry-brødrenes franske infanterister. ■

Noter

1. Flere kilder henviser til gradstegn som en underløjtnant (som vi kalder en sekondløjtnant), men jeg har ikke fundet en beskrivelse af gradstegn for en sådan. Logisk set ville det bestå af enten 1 frynseepaulet, eller en eller to kontraepauletter. Peter Wachter omtaler underløjtnanter ved 1. regiment i sin bog, men i bilag til samme er samtlige officerer ved 1. regiment angivet med grad og navn – og her er ikke en eneste underløjtnant.
2. Beskrives som ponceau rød. Hvis man googler denne farve, får man ganske overraskende to forskellige resultater. Det ene er en mørkerød med lidt blåligt skær, den anden kan bedst beskrives som orange. I betragtning af, at orange er nationalfarven for Oranien (på hollandsk Oranje), er jeg overbevist om, at kraver, opslag, kanter m.m. har set orange ud. Peter Wachter kalder også opslagene for orange.
3. Formodentlig uden fane. Kongen af Sachsen blev så vred over de sachsiske troppers desertering under slaget ved Leipzig, at han greb garderegimentets fane, og smed den i kaminen.

Kilder

- Peter Wachter: Das herzoglich-nassauische Militär, 1998 Schellenberg'sche Verlagsbuchhandlung, ISBN 3-922027-85-7.
- Peter Wachter: Die Uniformierung der nassauischen Truppen 1815, Die Zinnfigur Uniformheft 20.
- Scott Bowden: Armies at Waterloo, 1983 Empire Games Press, ISBN 0-913037-02-8.
- Mark Adkin: The Waterloo Companion, 2001 Aurum Press, ISBN 1 85410 764 X.
- Mike Robinson: The Battle of Quatre Bras 1815, 2009 The History Press, ISBN 978 1 86227 290 3.
- Otto von Pivka: Napoleon's German Allies (2) Nassau and Oldenburg, 1976 Osprey Publishing Ltd, ISBN 0 85045 255 4
- Ronald Pawly: Wellington's Dutch Allies 1815, 2002 Osprey Publishing Ltd, ISBN 1 84176 393 4.
- Bernard Coppens – Patrice Courcelle: La Papelotte Waterloo 1815, 2000 Tondeur Diffusion.
- Geert van Uythoven: Netherlands Artillery in the Waterloo Campaign, 2003 First Empire vol.71-73.

Foto: FINN HILLMOSE

Generalforsamling

**Onsdag den 11. april 2012 kl. 19.30
på Rødovregaard, "Loen"**

Før generalforsamlingen afholdes kl. 18.00-19.00 den årlige børs, hvor alle medlemmer er velkomne til at medbringe figurer, bøger og andre militærhistoriske effekter, som de ønsker at afhænde. Efter generalforsamlingen afholdes anvisningssalg.

Generalforsamlingen begynder kl. 19.30 og afholdes ligesom den forudgående børs og det efterfølgende anvisningssalg på Rødovregaard, "Loen", Kirkesvinget 1, 2600 Rødovre.

**HUSK:
Dokumentation for
indbetaling af kontingent**

**Dagsordenen er i henhold
til vedtægterne:**

- Valg af dirigent.
- Bestyrelsens beretning om Selskabets aktiviteter i det forløbne år.
- Fremlæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse.
- Fastsættelse af kontingent.
- Fremlæggelse af eventuelle forslag.
- Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter.
- Valg af revisor og revisorsuppleant.
- Eventuelt.

Jf. vedtægterne (findes på Selskabets hjemmeside, www.chakoten.dk) skal nærværende indkaldelse indeholde bestyrelsens beretning, revideret årsregnskab og budget for indeværende år.

Bestyrelsens beretning

2011 blev et solidt foreningsår med mange aktiviteter – både de ordinære medlemsmøder og de betydelige udadvendte aktiviteter i Kastellet og på Vestvolden.

Bestyrelsen har efterlevet beslutningen fra generalforsamlingen i 2011, således at de 10.000 kr., der udgør Selskabets reservekapital, er trukket ud af driftsregnskabet og står på en bankkonto for sig selv. På denne bankkonto er også indsat de senest modtagne fondsmidler på 5.000 kr., indtil anvendelsen er besluttet. Dette er opnået gennem en indsats på to områder. Dels er der bevilget fondsstøtte fra tre fonde: Kong Chr. Xs Fond, United International Enterprises og Dir. J.P. Lund og Hustru Vilhelmine Bugges Legat, og dels har vores kasserer, Inge Hansen, påbegyndt en målrettet

udgiftsstyring. Med beslutningen i 2011 om kontingentforhøjelse forventes den positive effekt at slå yderligere igennem i 2012.

Det er og bliver en væsentlig præstation, at vores kvartalsblad, *Chakoten*, kan udkomme i den vanlige kvalitet - såvel i indhold som i form. Henrik Denman står sammen med billedredaktør Claus Mogensen og layouter Finn Hillmose i spidsen herfor, og adskillige medlemmer har bidraget i årets løb. Det hele skabes på basis af *con amore*, hvilket kun de færreste selskaber kan præstere i den udstrækning.

I 2011 har vi afholdt alle ordinære møder i "Hestestalden" og med medlemrum med brug også af "Glücksborgstuen" i Nordre Magasin i Kastellet. Efterhånden som møderne er blevet mere velbesøgt, er det blevet tilsvarende vanskeligt at afvikle disse hensigtsmæssigt i den lidt snævre "Hestestald". Den 17. oktober meddelte Kastellet, at vores benyttelse af det faste opbevaringslokale i Gl. Hovedvagt ophører med udgangen af januar 2012, hvorefter bestyrelsen har arbejdet med at finde såvel nye mødelokaler som velegnede opbevaringsmuligheder for Selskabets arkiv og de mange brugseffekter til vores aktiviteter. Rødovregaard er blevet det nye mødested, og der er fundet foreløbige opbevaringsmuligheder.

Senest afholdt vi i Gl. Varmecentral et meget vellykket julemøde med medlemmer og deres familier - og talrige figurer. Med solid hjælp fra vore venner i Figurina Danica kunne vi opstille figurerne på endog meget præsentabel vis.

2011 blev et jubilæumsår for Selskabets

Præsidenten, Hans Chr. Wolter aflægger bestyrelsens beretning om Selskabets aktiviteter i det forløbne år.

Miniaturemilitær, der for 10. gang blev afholdt i Kastellet som led i Forsvarets traditionspleje. Som tidligere havde det til formål at demonstrere de forskellige aktiviteter, som vi går op i, og som er karakteristiske for vores selskab. Arrangementet nød godt af strålende vejr; og den store og omhyggelige planlægning og gennemførelse blev belønnet med et besøgstal op i mod de 1.000. Derfor blev dagen igen den gode lejlighed til at udstille og tale med de besøgende. Også i 2011 modtog vi til arrangementet meget velvillig hjælp fra Projekt Vestvolden, der udlånte os de flotte og selvfremlidende udstillingsmontrer, hvilket hjalp Selskabet i en situation, hvor det fortsat har været vanskeligt at fremskaffe egnet materiel. Det er et sundhedstegn for medlemmernes interesse i at udstille, at montrekapaciteten ikke helt slog til.

Miniaturemilitær blev ikke stort annonceret, men de mange gæster så de arbejdende værksteder og udstillingen, hvor en hel række medlemmer viste frem og betjente de besøgende. Alle tak-

**Hermed indkaldes til
generalforsamling i Chakoten,
Dansk Militærhistorisk Selskab
onsdag den 11. april 2012 kl. 19.30**

Deltagelse i generalforsamlingen er betinget af, at der er indbetalt kontingent på kr. 375,- for 2012 på girokonto nr. 655 4873. Hvis man betaler via netbank, skal man blot huske at anføre kontonr. i sidste rubrik og opgive

navn i meddelelser til modtager, så smiler kassereren. Udfyld med fuldstændig adresse og gerne med e-mail-adresse, der evt. også kan mailles til kasserer Inge Hansen, mail: ingewarmi@pbhome.dk.

Chakotens regnskab og budget 2011-2012

	Budget 2011	Regnskab 2011	Budget 2012
Indtægt			
Kassebeholdning 1-1-2011 incl. reservefond i 2011	8.681,44	8.681,44	18.703,23
Tilgodehavende annonceindtægt	800,00	800,00	
Kontingent	48.750,00	52.544,36	54.375,00
Annoncer	3.000,00	3.600,00	3.000,00
Salg- børs, anvisningssalg, Minimil, emblemer	1.500,00	7.150,00	3.000,00
Fonde		15.000,00	
Fra Würgler for elektronisk billedbehandling		1.500,00	
Diverse		30,00	
Forudbetalt kontingent 2012		20.645,00	
I alt	62.731,44	109.950,80	79.078,23
Udgift			
Skyldig regning julemødet 2010	3.670,00	3.670,00	
Trykning af "Chakoten"	36.000,00	33.912,74	46.000,00
Udsendelse af "Chakoten"	14.421,00	12.145,08	19.500,00
Hjemmesiden	1.100,00	1.160,00	1.300,00
Drift	500,00	1.395,00	1.500,00
Aktiviteter	5.000,00	2.042,50	4.000,00
Diverse		1.274,25	1.500,00
Overført til reservefond		10.002,00	
Midlertidigt overført til reservefond		5.000,00	
Afrunding		1,00	
I alt	60.691,00	70.602,57	73.800,00
Kassebeholdning 31-12-2011		39.348,23	
Afstemning		109.950,80	
Forudbetalt kontingent 2012		20.645,00	
Overført til kassebeholdning 2012		18.703,23	
Reservefond			
Overført	10.002,00		
Betalt gebyr		2,00	
Midlertidig overført	5.000,00		

kes for den omfattende indsats. Gamle og nye venner mødte op, og dialogen med gæsterne forløb fint. Ligesom for julemødet blev det hele organisatorisk båret af Christian Raun, Aksel Wilumsen og Leif Christensen.

Tilbuddene til medlemmerne i form af møder og andre aktiviteter fordelte sig med otte medlemsmøder, generalforsamling med børs og anvisningssalg samt julemøde. Også i 2011 afspejlede aktiviteterne de brede medlemsinteresser - det være sig Svend Triers imponerende 1864 skildring, Niels Eriksens fortælling om fæstningsartilleri, Jens Riise Kristensens hurtige udrykning med foredraget "Da søøveriet ramte Island i 1627", medlemsturen til Mindestuerne i Nyboder og besøget på Tøjhuset for at høre om den gennemgribende ombygning af udstillingen, Jørgen

Mührmanns fortælling om militæret som ringeagtet stand samt to hyggemøder med anvisningssalg.

Selskabet tog betydelig del i Befæstningens Dag på Vestvolden den 25. september. Warmi Hansen og Inge Hansen stod sammen med Christian Raun for kontakt og koordination, og vejret sikrede en fortrinlig afvikling. En særlig indsats fra Warmi Hansens side gjorde, at endnu flere af de deltagende medlemmer fra Selskabet end sidst blev ikklædt uniformer for dansk fodfolk, fæstningsartilleri og ingeniørsoldater fra 1886 og 1915. Uniformerne er skænket af chefen for Livgarden, og de er omsyet, således at de er tilpasset andre dele af hæren. Befæstningstemaet har fundet stigende klummeplads i tidsskriftet, hvilket sikrer seriøsitet og engagement. Hertil kommer, at Selskabet fire gange er blevet omtalt i de lokale aviser på Vestegnen

samt været tre gange i lokal-tv. Desuden har Selskabet i vinterferien deltaget i Roskilde Museums arrangement med demonstration af soldaterliv ved Sikringsstyrken i 1917 og efterfølgende under genindvielsen af Ejbybroen. Alle takkes for den omfattende indsats.

John Winther Hansen bidrog med sine imponerende og selvproducerede figurstillinger på udstillingen på Anholt i sommeren 2011 som markering af det danske angreb på øen i 1811. Senere blev udstillingen vist i Roskilde.

Redaktionsarbejdet for tidsskriftet fordrer både en løbende og vedholdende dialog med leverandørerne af meget forskelligartede artikler og illustrationer og ikke at forglemme en håndtering af solid viden om militærhistorie og figurer. En indtrængende opfordring til at støtte redaktionen kan

Generalforsamling 2012

Fortsat fra forrige side

derfor ikke gives for hyppigt – og derfor skal den lyde nok engang.

I 2011 er der udført et stort forbedrende arbejde til omlægning og fornyelse af Selskabets hjemmeside, www.chakoten.dk udført af Gert Wahl og Claus Mogensen. Bestyrelsen har ikke endnu kunnet rejse tilstrækkelige kræfter til at færdiggøre omlægningen af det omfattende materiale, og der søges derfor fortsat bistand fra medlemmerne til at nyttiggøre både informationerne af høj kvalitet om militærhistorie, figurer, uniformer m.v. samt til at genetablere den kanal, som hjemmesiden udgør ud til medlemmerne.

Leif Christensen har efter lang og aldrig svigtende tjeneste valgt at trække sig tilbage fra bestyrelsen, så der kan blive bedre tid til reenactment. Helge Klintorp Petersen har allerede i løbet af et år været til stor hjælp under især vores udadrettede aktiviteter, og vil ligesom Leif Christensen fortsætte hermed, men har valgt at trække sig tilbage fra sin post som suppleant.

Både vores samvær og et højt medlemstal er betydningsfulde, og jo bredere og mere sammensat medlemsskaren vokser sig, desto større viden og aktivitet bliver Selskabet i stand til at præstere, og jo mindre sårbare bliver vi i alle henseender; så bestyrelsen finder fortsat, at det er en

vigtig målsætning at øge og at foryngre medlemsskaren. Åbenhed gennem for eksempel hjemmesiden og arrangementer à la Miniaturemilitær og Befæstningens Dag kan formentlig være med til at løfte en del af udfordringen. Nye initiativer for medlemmerne – som kan udfolde sig på Rødovregaard og andre steder, kan medvirke til at videreudvikle Selskabets formål: "at være samlingssted for militærhistorisk interesserede og fremstillere, bemalere og samlere af figurer, modeller samt hermed beslægtede emner."

Bestyrelsen benytter lejligheden til at udtrykke en tak til de medlemmer, der gennem 2011 har ydet deres bidrag til opfyldelse af Selskabets brede formål. Bestyrelsen har ikke alene kunnet sikre, at forventningerne bliver indfriet - nu som altid hviler indholdet alene på medlemmernes aktive medvirken. Vi har behov for initiativer til at skabe trivsel, kvalitet, fremdrift og fornyelse i den spændende hobby, der forener os i det gamle selskab. Så lad os endelig støtte engagement og initiativer til det formål!

Forslag fra bestyrelsen Kontingent

Bestyrelsen foreslår, at kontingentet for 2013 fastsættes uændret til kr. 375 for såvel medlemmer bosat i Danmark som i udlandet.

Forslag

Bestyrelsen foreslår vedtægtsændring, hvorefter § 2 Hjemsted ændres til: "Selskabets hjemsted er Rødovre Kommune.

Selskabets adresse fastsættes af bestyrelsen." Forslaget fremsættes i medfør af bestyrelsens beslutning om at skifte til mødelokaler på Rødovregaard.

Valg

Bestyrelsen foreslår valg af Hans Chr. Wolter som præsident.

Bestyrelsen foreslår til bestyrelsen valg af Aksel Willumsen, Christian Raun, Claus Mogensen, Inge Hansen og Henrik Denman. Bestyrelsen foreslår til suppleant valg af Bert Hansen.

I medfør af vedtægterne skal der vælges i alt to suppleanter. Bestyrelsen foreslår valg af Christian Hesselberg som revisor, og Ole Thureholm som revisor-suppleant.

Bestyrelsen finder, at alle er meget velkomne til at stille op eller til at foreslå andre opstillet til valg. Initiativer, der medvirker til, at *Chakoten* forbliver et levende og varieret Selskab, er meget velkomne.

Chakotens store årlige børs kl. 18.00-19.00 og anvisningssalg efter generalforsamlingen

Gå ikke glip af årets mulighed for at købe nyt fra andre medlemmer og for selv at få afsat effekter, der kan glæde andre medlemmer. Kom og få en god snak med andre medlemmer på denne onsdag. Børsen er også en naturlig opvarmning til Generalforsamlingen, hvor der er god anledning til at give udtryk for medlemsinteresser.

Der er drikkevarer til de sædvanlige populære priser og gratis kaffe. ■

Højberg plancher - nu på postkort

Vores afdøde medlem, Svend Højberg Nielsen, producerede et betydeligt antal gouacher i form af A4 plancher. Fortrinsvis afbildede Højberg uniformer fra Danmark, fra revolutions- og Napoleonstidens Frankrig, samt fra England og Skotland. Afbildningerne bygger på dyb indsigt og omhu, og de er derfor af høj kvalitet. Højbergs barnebarn, Mikkel Frank, har indledt et samarbejde med os om at få samlingen systematiseret og tilgængeliggjort elektronisk.

Som led heri har Mikkel Frank produceret en postkortserie på otte stk., der viser skotske højtlændere bl.a. under slaget ved Culloden i 1746: Planchen med den beredne Bonnie Prince Charles fik en skotsk producent til at henvende sig og bede om tilladelse til at anvende den som varemærke - det er meget forståeligt, når man ser akkuratessen!

Et sæt postkort kan - i forbindelse med generalforsamlingen - erhverves for kun kr. 20.

Efter generalforsamlingen kan sæt bestilles hos Hans Chr. Wolter, der - så længe lager haves - fremsender, når kr. 40 er modtaget på Selskabets konto.

Svend Højberg Nielsens gouache af Highlanders 1715.

Medalje, ikke et "Jernkors" men alligevel et "kors af jern". Erindringsmedalje for deltagelse i felttoget i 1848-49. For de lignende udformede slesvig-holstenske officersfortjenstmedaljer blev tjensteårene i den danske hær medregnet.

Et sjældent vist monumentalt maleri med titlen: Den slesvig-holstenske hyttelejr ved Holzbunge 1850 – en guldgrube. Her ses bl.a. den slesvig-holstenske jægers chakot med hestehale.

Af Jan Schlürmann

En dobbeltudstilling om Treårskrigen i Kiel og Rendsburg, 13. maj - 10. august 2012

Opbrud og borgerkrig 1848-1851

Det var ikke et jubilæum, heller ikke en årsdag, som gav ideen til en udstilling om de politiske og militære hændelser i 1848-1851. Det var erkendelsen af, at opstanden og krigen i Slesvig-Holsten i stor udstrækning er forsvundet ud af folks hukommelse. Det er anderledes i Danmark, hvor „ånden fra 1848“ og junigrundloven fra 1849 stadig siger mange mennesker noget.

Udstillingen er delt i to dele: I udstillingen „Opbrud“, som vil kunne ses i det slesvig-holstenske Landesbibliothek i Kiel, drejer det sig især om de politiske, sociale og økonomiske aspekter i tiden. På trods heraf vil der også være righoldigt materiale for den militærhistorisk interesserede i Kiel. Her bliver frikorpsene behandlet (Værnepligt og Frikorps, supplering af hæren under nyt og gammelt fortegn), udviklingen af slesvig-holstenske symboler (Dobbeltege og Havomkranset, slesvig-holstenske symboler og sange) og den slesvig-holstenske marineflotille (Sort-rød-guld og Rigsflåde, den slesvig-holstenske marine 1848-1851) samt jernbanens og den optiske telegrafs rolle.

Under titlen „Borgerkrig“ viser udstillingen i Arsenal-Museum Rendsburg til gengæld alle væsentlige militære aspekter fra 1848-1851. De enkelte afsnit taler for sig selv: Hærsstyrker og Tøjhus (Den danske helstats militær i starten af marts), Trommeslag og Tordenbrag (Opstandens slag og

Den slesvig-holstenske jægers chakot med hestehale.

træfninger), fænghætter og Faskineknive (Våbentechnologien og dens virkninger), Kugleovne og Lavetter (Artilleriet i krigen), Farverig frakke og Pikkelhue (Uniformer og hovedbeklædninger fortæller historie), Køretøjer og Forsyninger (Krigen som logistisk udfordring), Udluftning og Ambulancer (Krigen som medicinsk udfordring), Papirkriger og reglement (Den slesvig-holstenske hærs organisation 1848-1851). Især viser det sidste afsnit: Her bliver krigen i 1848-1851 primært belyst fra tysk/slesvig-holstensk perspektiv. I Tyskland betragtes det som „dårlige manerer“, de danske besøgende vil glæde sig over for en gangs skyld at lære „den anden side“ at kende.

Tilskyndelsen til udstillingen stammer fra Ulrich Schiers, en fremtrædende militaria-ekspert, der har valgt årsdagen for Deutsche Gesellschaft für Heereskunde e. V. (indregistreret forening) 2012 i Rendsburg som anledning til udstillingen.

gen. Med sig har han velkendte eksperter på området: Gerd Stolz, Martin Rackwitz, Henning Unverhau, Jens Ahlers und Bärbel Manitz - alle specialister i udstillingens specifikke temaer. (Ak ja, jeg er også med i vognen) Ulrik Schiers lover de besøgende særlige højdepunkter. Han har formået at indsamle næsten alle i krigen deltagende tyske troppers hovedbeklædninger og medaljer. Med lidt held (vi håber stadig at kunne skaffe transport) vil endog en original kanon fra Gefion blive udstillet sammen med masser af skatte fra slesvig-holstenske, andre tyske og danske museer og private samlinger.

Udstillingen bliver åbnet – uofficielt – allerede den 11. maj 2012 af Gesellschaft für Heereskunde i Rendsburg; men medlemmer fra vores danske søsterselskab er naturligvis velkomne (der vil være „meget dansk“ visesang) For alle andre åbnes portene i Rendsburg og Kiel den 13. maj. Selvfølgelig er der et rigt illustreret katalog, for der vil gå nogen tid før en så stor udstilling over dette tema igen vil blive vist i Slesvig-Holsten. ■

Udstillingsdel „Opbrud“ i Slesvig-holstenske Landesbibliothek, se mere på www.shlb.de

Udstillingsdel „Borgerkrig“ i Museen im Kulturzentrum Rendsburg (Arsenal), se mere på www.museen-rendsburg.de

Ældre norske uniformer

Af Claus Mogensen

Et mammutværk på 6 kg om norske uniformer på sort/hvide portrætfotografier fra begyndelsen af 1840-tallet hvor Daguerre opfandt fotoprocessen og frem til omkring 1910

Forfatteren, Knut Erik Strøm, er født i 1949 og uddannet som jurist og arbejder som tingrettsdommer. Han er kendt af de fleste danskere, der interesserer sig for uniformer, og har siden 1983 været redaktør for Norsk Våpenhistorisk Selskaps årbog, som er en særdeles anerkendt publikation blandt militærhistorisk interesserede. Desuden har han skrevet en række artikler om uniformer, ikke bare i årbogen, men også flere af hæfterne om uniformshistorie i forsvarsmuseets småskriftserie.

Da mange af artiklerne omfatter tiden, hvor Danmark og Norge udgjorde et samlet rige, har de stor bevågenhed blandt militærhistorisk interesserede danskere.

Værket vil udgøre en sand bibel for alle, der interesserer sig for norske uniformer i den anførte periode. Det fremgår af værket, at Knud Erik Strøm i en længere årrække over hele Norge har samlet og registreret portrætfotografier, som har en uniformshistorisk synsvinkel.

Billederne i værket viser ikke bare de reglementerede uniformer, men også måden uniformerne blev båret på. Billederne fortæller heller ikke kun om uniformsmoden og mode-retningerne indenfor portrætfotografiet, men også om hvorledes personer selv har ønsket at blive opfattet af omgivelserne. Billederne giver ligeledes indblik i våbenhistorien, særlig for blankvåbnene, men også i nogen grad for skydevåbnene.

Første bind handler om Hærens uniformer, og andet bind spænder helt fra

Værket er meget struktureret og rummer i bind 2 følgende registre:

- Alfabetisk fortegnelse over personer, som er afbilledet i bogen.
- Alfabetisk fortegnelse over fotografer og portrætmalere
- Fortegnelse over offentlige arkiver og museer.
- Personer og institutioner som har bidraget.
- Billeder som findes i flere arkiver eller museer.
- Litteraturoversigt.
- English Summary på ca. 50 sider 613-663.

marinens uniformer til civile uniformer for såvel etater og private organisationer som bl.a. Frelsens hær og hotelpikkoloer. For en del af de civile etater var der et rekrutteringsmæssigt nært forhold til Forsvaret. Mange af hoffets embedsmænd var officerer, og toldvæsenets embedsstillinger var ofte retrætestillinger for veltjente officerer. ■

Knut Erik Strøm: Til fotografen i uniform. 1691 billeder af ældre norske uniformer i 2 store A4 bind på henholdsvis 712 og 613 sider. Forsvarsmuseets skrifter nr. 7, Oslo 2011
Prisen for bøgerne er NOK 950,- plus porto (for 6 kg). Bøgerne kan bestilles på Forsvarsmuseets Venners hjemmesidebutik på <http://www.fmuv.no/shop>

Borgerkrigens militærgeografi

Af Allan Ahle

John Keegan er én af moderne tids mest kendte og anerkendte britiske militærhistorikere, og mange læsere vil allerede være bekendt med hans værker. På mange måder er "Den amerikanske borgerkrig" et klassisk Keegan-værk, hvis stærkeste side er hans evne til i klart og tydeligt sprog at få selv komplicerede sammenhænge til at fremstå logiske og letforståelige. Store dele af bogen er da også præget af en traditionel skildring af den amerikanske borgerkrig, som den kendes fra andre værker om konflikten.

Keegans fokus ligger på selve krigen. Man kan måske spørge, hvordan det skulle kunne være anderledes. Igennem årene har der dog været en tendens til at vægte det politiske element, både de grundlæggende årsager og ikke mindst samspillet mellem politik og de militære begivenheder på slagmarken. Disse ting fylder ikke meget hos Keegan, ligesom der slet ikke er fundet plads til krigens efterspil og betydningen for USA's historie og videre udvikling.

Bogens vel bedste kapitel er kapitel 5 "Borgerkrigens militærgeografi", som erfarne læsere af militærhistoriske værker vil kunne glæde sig over. Dette fokus på det nordamerikanske kontinents geografi og dennes betydning for krigens udvikling og

resultat er nok Keegans mest originale bidrag i bogen. Ikke at det er en absolut nyhed, men Keegan giver et godt og overskueligt overblik over sammenhængen mellem geografi og den militære udvikling i krigen.

Når det militære er så højt prioriteret i forhold til det politiske, kan det ikke overraske, at bogens vigtigste personer er de fire "store" generaler, Lee og "Stonewall" Jackson samt Grant og Sherman i henholdsvis Syd og Nord. Keegans sympati ligger tydeligvis især hos Grant, som tildeles en nærmest frelsende rolle for Nordstatshæren. Her savnes et stærkere fokus på det paradoks, at Grants sejrende strategi var resultatet af en tilsyneladende hensynsløs ofring af tusindvis af hans egne soldaters liv.

Man kan sige, at Keegan stort set nævner alle væsentlige forhold, hvad angår de militære aspekter af krigen, men han får til gengæld ikke forklaret mange af de væsentlige ting. Det skyldes ikke mindst, at det er en næsten uløselig opgave på de godt 400 sider, når Keegan også vil have plads til kapitler som "Soldaterliv" og "Walt Whitman og de sårede". Det er all ære værd at forsøge at udvide traditionel militærhistorie med sådanne vinkler, men det sker på bekostning af vigtige forklaringer. En anden

John Keegan: Den amerikanske borgerkrig, Informations forlag 2010, 463 sider.

årsag til denne mangel er, at bogen er en blanding af fortælling og analyse, som i dette tilfælde desværre ofte nærmest står i vejen for hinanden.

Historikeres vurderinger vil altid kunne diskuteres, og det gælder naturligvis også for militærhistorikere, men det springer alligevel i øjnene, at Keegan gør sig skyldig i en del åbenlyse fejlurderinger og endda nogle helt faktuelle af slagsen. Et eksempel på det første er Keegans vurdering af general Sickles' uautoriserede fremstød ved Gettysburg. Ifølge Keegan var dette fremstød nøglen til Nordstatshærens sejr, medens der blandt historikere er enighed om, at det netop var dette fremstød, der gjorde situationen farlig for Nordstatshærens venstre flanke på slagets anden dag og endda var lige ved at give Sydstatshæren sejren.

Eksempler på bogens faktuelle fejl er blevet påpeget af den vel nok mest anerkendte borgerkrigshistoriker, James M. McPherson (forfatter til f.eks. borgerkrigsklassikeren "Battle Cry of Freedom"). Det gælder bl.a. Keegans beskrivelse af flodernes betydning på den vestlige krigsskueplads. Her anfører Keegan, at floder som Mississippi og Cumberland var en del af Sydens geostrategiske værn mod Nordstatshærens invasion. I virkeligheden var det lige omvendt. Floderne blev flittigt brugt som militære hovedveje, der muliggjorde Nordens fremrykning dybt ind i Syden, samtidig med at flodsejladsen sikrede de vigtige forsyningslinier.

Men disse kritiske betragtninger skal dog ikke overskygge, at Keegans bog er den hidtil mest omfattende skildring af den amerikanske borgerkrig på dansk, og militærhistorisk interesserede læsere vil kunne få stor glæde af bogen. ■

Lektor Allan Ahle. Forfatter til bogen "Den amerikanske borgerkrig. Forudsætningerne, krigen og genopbygningen. USA's historie 1776-1877", Systime 2001.

Mødekalendar 2012

lerkner, bestik, sæbe, frimærker, breve og meget andet inclusive datidens lys og lydeffekter, så man rigtig kan fornemme fortidens atmosfære.

I andre lokaler er der opstillet en 105 mm tysk feltkanon med tilhørende mannequiner og udstyr. Der er indrettet et lille feltlazaret med en såret soldat og samaritten der behandler ham. Med dekorationer, lys og lydeffekter fås en oplevelse, som var man på Østfronten.

Se mere på <http://www.gillelejegruppen.dk/index.html>

Det koster 100 kr. pr. deltager. Vi vil prøve at organisere samkørsel for dem der ikke har bil.

Vi mødes kl. 13.00 på adressen Hillerødvejen 180, 3250 Gilleleje

Tilmelding til Christian Raun på tlf.: 2682 0822 eller mail: c.raun@webspeed.dk

Søndag den 30. september

Befæstnings Dag

Denne som regel meget velbesøgte dag udfolder sig i og ved Artillerimagasinet på Vestvolden for enden af Rødovre Parkvej kl. 10.00 til 16.00.

Onsdag den 3. oktober

Martin Davidsen om figurbemaling

Martin Davidsen, der er kendt som en særdeles dygtig bemaler - blandt andet af 30 mm figurer - vil fortælle om og demonstrere bemalingsteknikker, der kan give ny inspiration i forhold til "vanebemaling", og som kan føre til nye og spændende resultater.

Onsdag den 7. marts

John Winther Hansen om angrebet på Anholt i 1811.

John Winther Hansen fortæller om sin figurproduktion til markering af danskerne forsøg på tilbageerobring af Anholt den 27. marts 1811. I sommeren 2011 har der på øen været vist en udstilling, hvor John Winther Hansen har bidraget med figurer og Chr. Würzler Hansen med tegninger.

Se artiklen "Slaget om Anholt 1811" i Chakoten, juni 2011, s.8-13.

Til mødet medtager John prøver på sine slyngestøbte og bemalede figurer og giver indtryk fra udstillingen på Anholt, dels i form af en kort film om den militære operation, og dels med fotos fra udstillingsåbningen og de anvendte monter.

Onsdag den 11. april

Generalforsamling kl. 19.30 på Rødovregård, Kirkesvinget 1, Rødovre.

Dagsorden i henhold til vedtægterne.

Efter børsen er der generalforsamling. Til børsen opfordres medlemmerne til at sætte effekter til salg.

Børsen starter kl. 18.00, og alle er velkomne til at medbringe og sælge, hvad de har på reoler og hylder hjemme. Her er muligheden at kombinere en rask oprydning af alt det, du har mistet interessen for med nye køb.

Listen over effekter til dagens anvisningssalg vil kunne ses på hjemmesiden 14 dage før anvisningssalget.

Skriftlige bud kan sendes til Ole Thureholm, Hjorteledet 7, 3660 Stenløse.

Bud kan også sendes via e-mail til anvisning@chakoten.dk.

Onsdag den 2. maj

Anvisningssalg og hyggemøde

Der udbydes en hel del Lineol- og Heidefigurer og mange rigtig gode og spændende bøger.

Listen over effekter til dagens anvisningssalg kan ses på hjemmesiden 14 dage før anvisningssalget.

Den vil blive sendt til alle med e-post.

Skriftlige bud kan sendes til:

Ole Thureholm, Hjorteledet 7, 3660 Stenløse.

Bud kan også sendes via e-mail til c.raun@webspeed.dk.

Onsdag den 6. juni

Medlemstur til Gladsaxefortet. Kaptajn (R) Rune Hernø viser rundt.

Arrangementet starter kl. 19.00.

Efter rundvisningen er der kaffe og hjemmebag i Hjemmeværnets mødelokaler.

Gladsaxefortet ligger på Batterivej 54 A-B. For jer, der bruger offentlige trafikmidler, er det lettest at tage toget til Buddinge Station og derfra bus 300S kl. 18.34 mod Ishøj til stoppestedet Dynamovej/Batterivej. Derfra er der ca. 300 m ned ad Batterivej.

Onsdag den 8. august

Det store sommersludremøde

Vi viderefører traditionen med at åbne sæsonen med at dele oplevelser fra en sommer også i militærhistoriens tegn: rejser, figurer, læsning og andet.

Onsdag den 5. september

Michelle Hjortgaard Christensen om de sårede østfrontkrigsfanger i Hald og Horserød

Under Første Verdenskrig kom et stort antal syge krigsfanger fra Østfronten til Danmark. Men hvorfor kom de til Danmark, og hvordan håndterede samfundet denne udfordring? Michelle Hjortgaard Christensen fortæller om de forskellige bevæggrunde for regeringens interesse i at modtage krigsfangerne, og om de vilkår, som fangerne levede under, og de komplikationer fanger medførte i form af pressekritik af regeringen.

Lørdag den 15. september

Medlemstur til Flugzeugbau I/G

Messerschmidtmuseet - Flugzeugbau I/G har udvidet aktiviteterne og har nu navnet GillelejeGruppen. Samling består i dag af køretøjer fra USA, England og Tyskland, som alle er brugt under 2. verdenskrig.

Samlingen er et videncenter i sig selv. Udover haller med fly, køretøjer og effekter, byder videncentret på en tysk luftwaffehangar med kontor, radiatorum, lyskaster og mannequiner i originale uniformer. Der er hverdagsting som tal-

Nyt mødested pr. 1. februar

■ Alle **onsdagsmøder** åbner kl. 18.15, og de annoncerede programpunkter (foredrag eller andet) starter kl. 19.30.

■ Med mindre andet er angivet, finder medlemsmøderne sted på **Rødovregård, Kirkesvinget 1 i Rødovre**.

Onsdag den 7. november

Hyggemøde og anvisningssalg

Listen over effekter til dagens anvisningssalg kan ses på hjemmesiden 14 dage før anvisningssalget. Den vil blive sendt til alle med e-post. Skriftlige bud kan sendes til: Ole Thureholm, Hjorteledet 7, 3660 Stenløse. Bud kan også sendes via e-mail til c.raun@webspeed.dk.

Lørdag den 1. december

Julemøde med årskonkurrence

Selskabets julemøde med årskonkurrence kl. 18.30 på Rødovregård. Af hensyn til bestilling af smørrebrød

m.v. bedes deltagere senest den 21. november tilmelde sig hos: Aksel Willumsen, tlf. 32 54 01 77, E-mail: aksel@corfitz.com.

Selskabets medlemmer opfordres til at invitere ægtefælle/samlever samt børn og børnebørn med til det populære arrangement.

Mellem kl. 17.30 og 18.30 er der indskrivning og opstilling til konkurrencen.

Kl. 19.15 starter mødet med præsidentens velkomst, smørrebrød, øl, vin og vand. Hertil kommer julehygge, kaffe og kage.

Pris for deltagelse er: kr. 125 for voksne og kr. 50 for børn under 15 år.

Årskonkurrencen 2012

Der er følgende 6 kategorier i årskonkurrencen:

- 1) **Legetøjsfigurer** (alle størrelser).
- 2) **Enkeltfigur /rytterfigur op til 65mm** (runde – flade).
- 3) **Enkeltfigur/rytterfigur over 65mm** (runde – flade).
- 4) **Figurgrupper/vignetter** (max. 4 figurer, alle størrelser, runde og flade).
- 5) **Dioramaer og opstillinger.**
- 6) **Fra det hjemlige skatkammer.**

Figurkategorierne

Betingelserne for at deltage i figurkonkurrencerne er, at alle figurerne i gruppe 1-5 er bearbejdet af udstilleren. Det kan være modellering, transformering/konvertering og bemaling, mv.

Fra det hjemlige skatkammer

Alt hvad der ikke falder ind under ovenstående kategorier, kan tilmeldes her. Det udstillede skal dog have en militærhistorisk eller figurmæssig forbindelse. Det kan være tegninger, publikationer, memorabilia, medaljer osv. Der er kun to betingelser: Det udstillede skal være fra før 1985, og der skal være gjort en særlig indsats for at fremstille eller samle det udstillede.

Best in Show

Overordnet præmie til den udstillingsgenstand af alle, som får flest stemmer.

Præmierne

Præmierne er som altid vinderdiplomer, vin og det flotte skjold til "Best in Show".

Uden for konkurrence

For dem som bare har lyst til at udstille hvad som helst af figurmæssigt eller militærhistorisk tilsnit uden at deltage i konkurrencen.

Chakoten

Dansk Militærhistorisk Selskab

Protector

Hans Kongelige Højhed
Prins Joachim

Bestyrelse

Præsident

Hans Chr. Wolter
Violvej 36, 3500 Værløse
Tlf. 4448 4342
bhwolter@gmail.com

Vicepræsident

Christian Raun
Tlf. 3331 2122
c.raun@webspeed.dk

Kasserer, adresser og adresseændringer

Inge Hansen
Tlf. 8842 9055
ingewarmi@pbhome.dk

Anvisningssalg

Aksel Willumsen
Tlf. 3254 0177
aksel@corfitz.com

Indmeldelse

Claus Mogensen
Tlf. 4817 2681
editor@it.dk

Leif Christensen

Tlf. 2134 1956
leif.c@mail.dk

Selskabets hjemmeside
www.chakoten.dk

Tidsskriftet Chakoten

Tidsskriftet udkommer 4 gange årligt og udgives af Dansk Militærhistorisk Selskab

Redaktion

Ansvarshavende redaktør
Henrik Denman
Skovbovængets Allé 28
4000 Roskilde
Tlf. 4632 5352
henrik.denman@mail.dk

Billedredaktør

Claus Mogensen
editor@it.dk

Layout

Finn Hillmose
hillmose@mail.dk

Abonnement

Når man melder sig ind i Selskabet, er abonnement inkluderet. Kontingent for 2012 er kr. 375,00 Bank reg. nr. 1551 konto 655-4873
CVR-nr. 31148448

Tryk

PE Offset & Reklame
6800 Varde

CHAKOTEN 2012
ISSN 0901-4799

PLASTBYGGESÆT, MILITÆR, FLY, SKIBE, FIGURER, SOLDATER, BRITAINS FIGURER, STØBEFORME, SILIKONE TIL FORME, PU-MASSE, MODELLER-MATERIALER, INSTRUMENTER, LIME, MILLIPUT, MALING, VALLEJO, HUMBROL, REWELL, SPECIALFARVESÆT, TØRBRUSHING, UNIFORMER, HUD, CAMOUFLAGE M.V. PENSLER, SPRØJTE-SÆT, SPRØJTE-STATION, FIGUR- OG DIORAMABASER, BØGER, MEN-AT-ARMS, CAMPAIGN M.V. PLANCHER, POSTKORT, NYT & ANTIKVARISK, MODEL-LANDSKAB, LISTER, Balsa, FINER, TRÅD, RØR, METALPLADER, PROFILER, EVERGREEN, PLASTPLADER, VÆRKTØJ, BORHOLDERE, BOR FRA 0,3 MM, HOLDER MED LUP, TÆNGER, NÅLEFILE DIAMANTFILE, KNIVE, SCALPELLER M.M. MASSER AF MINIATURELØSDELE, DUKKEHUSE, ALT TILBEHØR, TAPETER, BELYSNING, MØBLER, KLIPPEARK AF SLOTTE, HUSE M.V. - PÅKLÆDNINGSDUKKER, GLANSBILLEDER, TRÆBYGGESÆT, FLY, SKIBE M.M.M.

TOYSOLDIERS

WWW.MODEL-HOBBY.DK

**FREDERIKSBORGGADE 23
1360 KØBENHAVN K**

**NÆR VED NØRREPORT METROSTATION
OG ISRAELS PLADS**

HUSK AT SE VOR LILLE Udstilling - Hep's galleri - MED FIGURER, DIORAMAER, MODELLER OG GENSTANDE FRA FØR OG NU - NÅR I BESØGER BUTIKKEN.

**PÅ GENSYN
SUSSIE, INGER OG LEIF**

**Åbent: Man-tir-torsdag 11-17.
Fredag til 17.30. Lørdag 10-13.
ONSDAG LUKKET
Tlf/fax: (+45) 33 14 30 10**